

Primorski dnevnik

PETEK, 6. AVGUSTA 2010

Št. 184 (19.891) leto LXVI.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Izredna uprava za šolo v Špetru?

SANDOR TENCE

Obnovevitev poslopja špeterske dvojezične šole naj vodi in izpelje komisar, ki naj ga imenuje italijanska vlada. Zamisel se zdi čudna, če dobro pomislimo pa tudi ne. Italijanski birokratski mlini, kot vemo, meljejo zelo počasi, Občina Špeter pa ima glede reševanja prostorskih problemov šole velike težave z izvajanjem dogovorov, ki so bili sprejeti na videmski prefekturi.

Senator Ferruccio Saro, ki predlaga komisarja za špetersko šolo, je zelo izkušen politik, z dobrimi zvezami v Trstu in v Rimu. Sodeč po vsebini njegovega dopisa Silviu Berlusconiju, je Saro pozitivno razpoložen do dvojezične šole.

Imenovanje komisarja je zapletena stvar in Sarov predlog tako ali drugače pomeni nezaupnico špeterski občinski upravi, ki ne zna (ali noče) primerno rešiti tega problema. Obotavljajo se tudi deželne šolske oblasti, ki so pri tej zadevi igrale precej obrobno vlogo, čeprav sodi dvojezična šola v njihove pristojnosti.

Starši špeterskih otrok medtem ne odnehajo. Včeraj so začeli z novimi akcijami in opozorili, ki imajo za cilj stopnjevanje pritiskov na Občino in zlasti na župana, naj vendarle pojednostavi, kaj ima v mislih in predvsem naj ukrepa. Vsak dan se bodo starši zbrali pred špeterskim županstvom in zbirali podpise pod peticijo za zagotovitev dostojne prihodnosti dvojezične šole. Do začetka novega šolskega leta nas namreč ločuje le nekaj več kot mesec dni.

ITALIJA - Po sredinem političnem porazu v poslanski zbornici

Berlusconi razmišlja o novembrskih volitvah

Malo možnosti, da bi Napolitano jeseni razpustil parlament

BENEČIJA - Prostorske težave dvojezičnega zavoda

Starši špeterskih otrok ne popuščajo Saro predlaga komisarja za obnovo šole

ČEDAD - Starši otrok dvojezične šole v Špetru hočejo vedeti kakšna usoda čaka šolo v novem šolskem letu, do katerega manjka le več kot mesec dni. Včeraj so se zbrali pred špeterskim županstvom in od župana

Tiziana Manzinija spet zahtevali novice o prihodnosti šole. Župan jim je obljubil, da bo občinski odbor o tem odločal na sobotni seji. Starši še naprej zbirajo podpise (na sliki) pod peticijo za prihodnost šole.

Furlanski senator Ljudstva svobode Ferruccio Saro medtem predlaga imenovanje izrednega komisarja, ki bi vodil dela za obnovevitev šolske stavbe v Špetru.

Na 3. strani

RIM - Predsednik vlade Silvio Berlusconi ne izključuje predčasne parlamentarne volitve že to jesen. Berlusconi je namreč v sredo, kljub zaupnici podtajniku Giacomu Caliendo, izgubil večino v poslanski zbornici. Zadnje javnomnenjske raziskave pravijo, da ima v primeru volitev še vedno prednost pred razcepljeno levo sredino.

V danih pogojih je vsekakor malo možnosti, da bi predsednik Giorgio Napolitano jeseni razpustil parlament, kot si očitno nada ministrski predsednik.

Na 4. strani

Slovenija podprla projekt Julona

Na 2. strani

Škedenjska železarna še onesnažuje

Na 5. strani

Projekt Dione za poklicno usposabljanje žensk

Na 7. strani

Predsednik Žagar o delovanju Zadrúžnega pašnika v Bazovici

Na 7. strani

Gorica krepi slovensko prevajalsko službo

Na 12. strani

Štiri kolajne »azzurro« na plavalnem EP

Na 15. strani

GORICA - V Podturnu poklon Emilu Komelu

Slovenec v nelahkih časih pustil sled v italijanskem in furlanskem okolju

GORICA - V mestni četrti Podturn so se - kot uvod v najbolj priljubljeno goriško šagro - poklonili spominu Emila Komela ob 50-letnici smrti. Skladatelj, organist in pevodnja je bil po izobrazbi pripadnik srednje Evrope, po narodnosti Slovenec, sodeloval pa je tudi v furlanskem in italijanskem okolju, in to tudi v nelahkih časih, je bilo poudarjeno na večeru. O njem je Silvan Kerševan iz glasbene šole Emil Komel dejal: »S svojim pričevanjem nas je naučil veliko stvari. Glasbi je bil predan tudi v težkih trenutkih, vedno je ostal odprt do vseh. To je prava pot, po kateri moramo hoditi tudi mi.« Erika Jazbar je k temu dodala: »Bil je problematična figura, ker "ni pripadal" nikomur.«

Na 13. strani

www.agrimar.si - info@agrimar.si
 Partizanska 135, 6210 Sežana (industrijska cona - za Merkurjem)
 Tel 00386 5 7300 783
 Fax 00386 5 7300 782
 Gsm 00386 31 777105
 00386 31 777 101

kmetijski center agrimar d.o.o.

Prisotni bomo v Bazovici na KMETIJSKIH DNEVIH 6., 7. in 8. avgusta

TRAKTORSE PRIKOLICE TRAKTORSKI VILICARJI GOZDARSKI VITLI KRIPAN

NOVOST: MOTORJI EURO-3

MULČERJI

za sovrta in južno primorsko.

Reservni deli Same - Lamborghini - Deutz

motorji Lombardini

Najem kmetijskih gradbenih strojev

NOVOSTI MODELOV FRUTTETO 3 60-80-90 F.S.

LJUBLJANA - Dogovor podpisala ministrica Darja Radić in generalni direktor Edi Kraus

Slovenija bo financirala investicijski projekt podjetja Julon

Gre za projekt Econyl, ki ga je pripravila Julonova lastnica, italijanska družbe Aquafil

LJUBLJANA - Slovenska vlada bo podjetju Julon s sedežem v Ljubljani za investicijski projekt Econyl namenila 3,6 milijona evrov. Projekt je pripravil lastnik Julona, italijanska družba Aquafil, po besedah gospodarske ministric Darje Radić pa je za Slovenijo pomemben predvsem zato, ker odpira visoko kvalificirana delovna mesta.

Vrednost investicijskega projekta v celoti je ocenjena na 15,7 milijona evrov oz. 17,4 milijona evrov, če so upoštevani še stroški bruto plač in obveznih prispevkov za socialno varnost za nove zaposlitve za obdobje dveh let. Projekt bo ustvaril 46 novih visoko kvalificiranih delovnih mest, ki morajo ostati v regiji pet let po prvi zasedenosti.

Generalni direktor podjetja Julon Edi Kraus je ob tem pojasnil, da bodo v skladu z načrti prva delovna mesta začeli odpirati že s septembrom, zapolnili pa naj bi jih do februarja oz. marca prihodnje leto, ko naj bi bila investicija tudi zaključena.

Slovenska stran je medtem izračunala, da bo med letoma 2010 in 2015 projekt ustvaril za 35,8 milijona evrov zunanjih finančnih učinkov za državo. Radićeva pa je pojasnila še, da se bo po izračunih investicija državi povrnila že v dveh letih. Po besedah ministric je omenjena tuja investicija za Slovenijo izrednega pomena, saj kot prva takšna investicija, ki jo je država podprla na podlagi 22. člena uredbe o finančnih spodbudah za tuje neposredne investicije, zagotavlja visoko kvalificirana delovna mesta. "Prvič govorimo o visokotehnološki investiciji, ki bo tudi zaposlovala visoko usposobljene delavce, in to so investicije, ki si jih pravzaprav v Sloveniji želimo tudi v prihodnje," je po današnjem podpisu pogodbe v Ljubljani povedala Radićeva.

Predmet samega projekta je uvedba inovativne in konkurenčne tehnologije in novega industrijskega procesa, s katerim bo iz odpadkov različnih vrst mogoče pridobiti regenerirano surovino kaprolaktam, ki je osnova za izdelavo poliamida 6. Julon sedaj uvaža okoli 98 odstotkov kaprolaktama, investicija pa bo omogočila, da ga bodo sa-

Edi Kraus in Darja Radić med izmenjavo podpisanega dogovora; srečanja sta se udeležila tudi italijanski veleposlanik Alessandro Pietromarchi (levo zadaj) in generalni direktor Direktorata za ekonomske odnose s tujino Alfred Killer (desno zadaj)

BOBO

mi proizvedli med 26 in 27 odstotki. S tem bo podjetje izpuste ogljikovega dioksida v okolje znižalo za 20 tisoč ton, poraba nafte bo nižja za 10.000 ton, poraba plina za 18.000 kubičnih metrov in poraba vode za 150.000 kubičnih metrov.

Julon bo v pogajanjih s slovenskimi podjetji za zbiranje odpadkov spodbudil ločevanje odpadkov iz nylona 6, za investicijo pa bo ohranil pomemben del kupcev na svetovnih trgih, ki želijo v svojih proizvodih zagotoviti zadosten delež recikliranih nitk oz. drugih kaprolaktamskih materialov, je še pojasnil Kraus.

Aquafil bo sicer v projekt investiral sedem milijonov evrov, Julon pa pet milijonov evrov. To bo izvedeno s krediti, in sicer bo Julon pogodbo o kreditu sklenil pri eni od domačih bank. Pogodbo naj bi podpisali v prihodnjih 10 dneh, je napovedal Kraus.

V okviru uredbe o spodbujanju neposrednih tujih investicij je država odobrila že spodbudo za proizvodnjo Renaultovega modela wind. Nekaj predlogov projektov pa je še v obravnavi, vendar o njih pred potrditvijo ni mogoče javno govoriti, je pojasnila Radićeva. (STA)

CELOVEC - Gospodarsko sodelovanje

Slovenska gospodarska zveza gostila skupino podjetnikov iz Indije

Pokazali so veliko zanimanje za koroško gospodarstvo – Srečanje v Zvezi Bank

Predstavniki koroškega gospodarstva na čelu s predsednikom SGZ Benjaminom Wakounigom (četrti iz leve) z gosti iz Indije

MOJSTRANA - Planinci po sto letih prizadevanj končno dobili lastni muzej

Slovenski planinski muzej povsem nared za jutrišnje odprtje

MOJSTRANA - Slovensko planinstvo bo po več kot sto letih prizadevanj jutri v Mojstrani vendarle dobilo lastni muzej, v katerem bo predstavljena njegova bogata zgodovina. Izgradnja in ureditev Slovenskega planinskega muzeja pa pomeni šele polovico opravljenega dela, saj bo v prihodnje potrebno muzej nadgrajevati in vanj privabljal obiskovalce.

Kot je na včerajšnji novinarski konferenci pred sobotnim slovenskim odprtjem Slovenskega planinskega muzeja povedal njegov vodja Miro Eržen, si želi, da bi muzej našel svoje mesto med Slovenci in med vsemi ljubitelji gora, pa tudi med kulturnimi institucijami, da bodo lahko v prihodnje uresničili še nadaljnje projekte. "Izgradnja je prvi polčas pri Slovenskem planinskem muzeju, drugi pa bo uveljavitev njegove blagovne znamke," je poudaril Eržen.

Osnovni cilj muzeja bo tudi v bodoče zbirati gradivo in beležiti dogodke ter jih primerno umeščati v zgodovino. Drugi cilj pa je vzgojni za mlade rodove, pri čemer je muzej potrebno dopolniti z dogajanjem v neposredni okolici. Eržen prav tako kot kranjskogorski župan Jure Žerjav verjame, da bo muzej, ki naj bi letno pri-

stabil 30.000 obiskovalcev, postal pomemben del turistične ponudbe Mojstrane, ki je bila v času nekdanje Jugoslavije pomembna turistična točka.

Muzej naj bi ne le v začetku delovanja, temveč tudi v prihodnje z različnimi priložnostnimi razstavami in dogodki, privabil številne turiste. Postavil pa naj bi bil tudi informacijska točka Triglavskega narodnega parka, ki bo skupaj z Gornjesavskim muzejem, Planinsko zvezo Slovenije (PZS), ustanovo Avgusta Delavca in kranjskogorsko občino pomagal pri financiranju muzeja, ki se bo preživljal tudi s pomočjo vstopnine.

"Želimo, da to postane mesto, kamor se večkrat vračamo. Muzej je prostor, namenjen izobraževanju, druženju in verjamemo, da se bodo v njem dobro počutili tako domači kot tuji ljubitelji gora," je dejal predsednik PZS Bojan Rotovnik. "Mnoge generacije slovenskih planincev so si preko sto let prizadevale, da bi pridobile svoj planinski muzej, zato smo zelo veseli in ponosni, da bomo dobili lastno institucijo, ki bo skrbelo za sistematično beleženje planinske zgodovine," je zadovoljen Rotovnik, ki je spomnil, da je planin-

stvo v Sloveniji zelo razširjeno. Temu primerno je tudi število eksponatov, ki bi lahko svoje mesto našli v muzeju.

Zbrali so jih je preko 2000 eksponatov, za samo stalno razstavo pa so jih uporabili 450, katerih glavnina je iz stare Triglavske zbirke. Razstava je po principu vzpona na goro sestavljena iz klasične postavitve z vitrinami, predmeti in starimi fotografijami ter iz sodobnega dela z različnimi audiovizualnimi pripomočki, računalniškimi vsebinami in interaktivnimi igrkami, je pojasnila kustosinja Elizabeta Gradnik, ki je ena izmed petih zaposlenih v muzeju.

V prihodnje se bo Gornjesavski muzej Jesenice, v okviru katerega planinski muzej deluje, prizadeval, da bi zanj pridobil status nacionalnega muzeja, kar bi pomenilo tudi pomoč kulturnega ministrstva pri financiranju. "Velika prednost muzeja je, da smo v novi primerni stavbi, saj je to prvi namensko zgrajen muzej po drugi svetovni vojni. Tu imamo tudi depoje in strokovno knjižnico za obdelovanje gradiva, v kateri lahko vsak pridobi informacije o slovenskem planinstvu" je nacionalni pomen muzeja izpostavila direktorica Gornjesavskega muzeja Irena Lačen Benedičič. (STA)

CELOVEC - Slovenska gospodarska zveza (SGZ) na Koroškem je v torek v sodelovanju z ljubljanskim Mednarodnim centrom za promocijo podjetništva - International Center for Promotion of Enterprises, mednarodne mreže, ki deluje v sklopu Združenih narodov, v Celovcu gostila 35-člansko gospodarsko delegacijo iz Indije.

V prostorih Zveze Bank, osrednje bančne ustanove koroških Slovencev, so gostje z velikim zanimanjem sprejeli poleg predstavitev slovenskega gospodarstva tudi predstavitev najbolj pomembnih poslovnih dejavnikov na Koroškem - Gospodarske zbornice (WKK), Združenja industrialcev (IV), Koroške sklada za pospeševanje podjetništva (WKF) in Razvojnega agencije Koroške (EAK). V imenu vseh jih je pozdravil predsednik SGZ Benjamin Wakounig.

Vodja delegacije iz Indije Chandan Mukherjee (Múkaži) je v pogovoru za medije še posebej izpostavil možnosti za tesnejše sodelovanje med Indijo in Avstrijo ter tudi Slovenijo. Precej možnosti je predvsem na področju kmetijstva, industrije in transporta. Kot vodja oddelka za izobraževanje pri indijski vladi pa je za Mukherjeeja zlasti področje človeškega kapitala, učenja in izobraževanja še neobdelano polje. Izmenjava izkušenj da bi nedvoumno koristila vsem.

V živahni diskusiji so se Indijci najbolj zanimali za tako imenovani za partnerske povezave med privatnim sektorjem in državno upravo in v tej zvezi za vprašanje učinkovitosti državnih podjetij. Še posebej jih je zanimal inovativni gospodarski razvoj Koroške. (I.L.)

Prenočevanje v Celovcu najdražje v Avstriji!

CELOVEC - Prestolnica Koroške je pri cenah za prenočitve v hotelih najdražje mesto v Avstriji. Za eno noč morajo gostje v povprečju odšteti kar 96 evrov, na Dunaju znaša cena 93 evrov, od deželnih prestolnic pa so cenovno najbolj ugodni hoteli v St. Pöltnu v Nižji Avstriji. Rezultati so nadalje pokazali, da je razvoj v Celovcu v nasprotju s trendom v ostalih mestih v Avstriji. Medtem ko so se namreč drugod cene za nočitve v hotelih znižale, je Celovec postal še dražja destinacija. (I.L.)

ŠPETER - Večdnevna protestna akcija pred županstvom

Starši učencev dvojezične šole so naveličani neizpolnjenih obljub

Zaskrbljenost ravnateljice Žive Gruden - Molk župana Tizana Manzinija - Solidarnost senatorke Tamare Blažina

ŠPETER – Le nekaj več kot mesec dni manjka do začetka novega šolskega leta, v zvezi z usodo špeterske dvojezične šole pa še vedno ni bila sprejeta nobena uradna odločitev, če izvezamo izjavo Pokrajine Videm, da ne nasprotuje uporabi Dijaškega doma s strani dvojezične šole. Vsa ta negotovost je krizni odbor staršev spodbudila, da so priredili novo protestno akcijo. Po množični demonstraciji sredi junija, ko so ljudje dobesedno preplavili špeterske ulice, so se tokrat starši otrok, ki obiskujejo dvojezično šolo, odločili za sit-in pred tamkajšnjim županstvom.

Na ta način so starši želeli izraziti nezadovoljstvo nad ravnanjem občinske uprave, ki še vedno ni bila sposobna rešiti težav dvojezične šole, ki so nastali, ko so morali učenci, dijaki in osebje marca letos zaradi varnostnih razlogov zapustiti svoje staro poslopje. Iz dneva v dan si sledijo novi predlogi, rezultat vsega tega pa je to, da nihče uradno še ne ve, kje se bodo odvijale posamezne šolske dejavnosti. Poleg tega še vedno niso začeli s preurejanjem prostorov, za katere se govori, da bodo dodeljeni dvojezični šoli. Odbor staršev pa je z včerajšnjo protestno akcijo hotel tudi seznaniti špeterske občane s svojimi predlogi v zvezi z bolj racionalno uporabo prostorov v špeterskih šolskih poslopih, kar bi bila za Občino med drugim tudi najbolj poceni varianta.

Sit-ina so se udeležili tudi nekateri opozicijski občinski svetniki (v Špetru je na oblasti desna sredina), na njem pa so med drugim tudi zbirali

podpise za peticijo, ki so jo starši otrok iz dvojezične šole pripravili in izročili županu Tizianu Manziniju že 5. maja. V Špetru je prišla tudi senatorka Demokratske stranke Tamara Blažina, ki je v Rimu večkrat posegla v korist prostorske celovitosti dvojezične šole. Senatorka je izrazila solidarnost staršem in učnemu osebju.

Podpisniki peticije so že takrat zahtevali, naj dvojezična šola ostane v Špetru, iz več razlogov zavrnilo seelitev nekaterih razredov v Sovodnjo ali Podbonesec, izrazili pričakovanje, da bo župan omogočil sodelovanje med obema špetskima večstopenjskima zavodoma tudi z začasno selitvijo treh razredov dvojezične nižje srednje šole v prostore italijanske nižje šole in da bo župan tudi preučil in vzel v poštev predlog kriznega odbora staršev v zvezi z bolj racionalno uporabo prostorov v Dijaškem domu. Odbor staršev pa zdaj pričakuje tudi srečanje z ravnateljicama obeh špeterskih večstopenjskih zavodov (italijanskega in dvojezičnega). Na zadnjem sestanku na Prefekturi v Vidmu 26. junija ga je obljubila deželna šolska ravnateljica Daniela Beltrame, a o njem ni bilo zatejati ne duha ne sluha.

Vedno bolj zaskrbljena nad celotno zadevo je seveda tudi ravnateljica dvojezične šole Živa Gruden: »Za zdaj vemo le to, da bo imel vrtec na razpolago del pritličja v Dijaškem domu, vendar je prostoro treba preurediti, da bodo v skladu z varnostnimi in higiensko-zdravstvenimi predpisi. To velja tudi za severni del

Trijezični napis pred špetskimi županstvom in (desno) predstavnicami staršev dvojezične šole Elena Domenis s senatorko Tamaro Blažina

NOVI MATAJUR

bivšega učiteljskega, kjer bodo verjetno pouku sledili učenci petih razredov osnovne šole. Trenutno tam ne bi imeli niti enega prostora za podporni pouk ali skupinske dejavnosti,

na razpolago pa sta samo dve stranišči in en umivalnik. Glede nižje srednje šole pa je vse še nedorečeno in res ne vem, kako bodo lahko vsa potrebna dela opravljena pred za-

četkom pouka, če upoštevamo tudi to, da bo treba v nove prostore prenesti tudi opremo in material ter urediti vse učilnice, da bodo primerne za pouk.« (NM)

RIM - Predlog furlanskega senatorja Sara

»Komisar za šolo«

RIM - Vlada naj imenuje izrednega komisarja, ki bo poskrbel za pospešeno obnovitev stavbe špeterske šole in s tem preprečil nevarnost zaprtja dvojezične šole. To predlaga furlanski senator Ljudstva svobode Ferruccio Saro, ki je s tem v zvezi naslovil parlamentarno vprašanje ministrskemu predsedniku Silviu Berlusconiju.

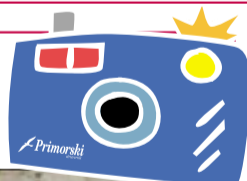
Saro v svojem pismu predsedniku vlade obnavlja znana dogajanja v zvezi z dvojezično šolo in se seveda nanaša na odločbo župana Tiziana Manzinija o evakuaciji šolskega poslopja. Kljub težavam je Občini uspelo zajamčiti redni konec šolskega leta 2009-2010, hude težave pa se napove-

dujejo v novem šolskem letu.

Pristojni medministrski svet CIPE je za obnovo poslopja odobril 2.160.000 evrov, ta vsota pa, kot kaže, še ni na razpolago. Ko bo denar prišel v Špetru, bosta za prilagoditev stavbe protipotresnim zakonom potrebni vsaj dve leti, zato je treba pospešiti vse postopke, da bo obnova čimprej končana. Občina Špetru se trudi za ohranitev prostorske celovitosti dvojezične šole, za pospešitev vseh birokratskih postopkov in za izvedbo obnovitvenih del pa bi bil potreben izredni vladni komisar. Slednji bi po Sarovem mnenju lahko tudi precej skrajšal časovne roke za obnovitvena dela na šolski stavbi.

Poletni fotoutrip '10

Ob zidu joka v Jeruzalemu v Izraelu

AVTOR: DAVID

VIDEM - Po zadnjih polemikah

Ali v Reziji ne poznajo knjig Alda Madotta?

VIDEM - Tisti, ki pravijo, da Rezija in Rezijani nimajo nič skupnega s Slovani in Slovenci, bi morali prebrati knjige in članke Alda Madotta. To poudarja v odprtem pismu Bruno Tassotti s Trbiža, ki omenja Madottovo knjigo iz leta 1982 z naslovom La Val Resia e i suoi abitanti (Dolina Rezija in njeni prebivalci) ter še nekatere druge knjige, ki jih je pisatelj iz Rezije napisal o zgodovini doline pod Kaninom. V njih avtor opisuje prihod Slovencev v Kanalsko dolino in v Rezijo in zemljepisno izoliranost doline, ki je omogočila ohranitev tamkajšnjega narečja.

Omenjeno Madottovo knjigo je svojčas predstavil tedanji župan Rezije Pericle Beltrame, ki ga ne moremo res imeti za »titovca«. Tassotti piše, da aktualni župan Sergio Chinese ali ni prebral Madottovih del, kar je precej verjetno, ali pa jih ne upošteva. Madot-

tovih knjig očitno niso prebrali niti pristaši društva, ki je glasno protestiralo proti izdaji prve dvojezične osebne izkaznice v Reziji. Tassotti v svojem dopisu v nadaljevanju navaja tudi Madottovo knjigo Resia, paesi e località (Rezija, vasi in naselja). Tudi v njej avtor opisuje slovenski izvor Rezijanov in njihovega narečja, kar ni nič škandaloznega, temveč le priznanje objektivne danosti.

Tassotti tudi kritizira župana Chineseja, češ da je preveč prijazen sprejel tiste, ki so se glasno zoperstavljali prvi dvojezični izkaznici. Chinese v zvezi s tem napoveduje poseg pri videmskem prefektu, predsedniku republike Giorgiu Napolitanu in predsedniku vlade Silviu Berlusconiju. Župan bi se moral najbrž pritožiti tudi pri papežu, polemično zaključuje svoj dopis Tassotti.

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

TRŽAŠKA POKRAJINA - Omizje o okolju vzelo v pretres zadnje podatke

Deželna agencija za okolje: škedenjska železarna še onesnažuje

Ukrepi podjetja proti onesnaževanju očitno nezadostni - Septembra insitucionalno omizje na Deželi

Škedenjska železarna in okoljsko vprašanje. O tem vedno bolj tesno povezanem binomu je bil govor na tehničnem omizju na tržaški pokrajini, na katerem so predstavniki zdravstvenega podjetja, deželne agencije za zaščito okolja Arpa, lastništva železarne grupe Lucchini in krajevnih uprav poskusili vsaj kolikor toliko razjasniti eno od »večnih« dilem škedenjskega industrijskega obrata: ali in koliko železarna onesnažuje Škedenj in bližnje okolje.

Lastništvo se je pred meseci obvezalo, da bo storilo svoje za znižanje onesnaževanja. Zadnji podatki, ki jih je na seji posredoval odgovorni prideželnici agenciji Arpa Stelio Vatta, pa kažejo, da je onesnaženje zraka na območju železarne še vedno nad zakonsko dovoljeno stopnjo. Pomeni, da zadnji preventivni ukrepi podjetja niso obrdili zaželenih sadov.

Predstavniki tržaškega zdravstvenega podjetja Valentino Patussi je iznesel nekaj podatkov o vplivu onesnaženja na zdravje prizadetih občanov. Korelacija verjetno obstaja, a je ni mogoče stoddostno dokazati na empiričen, preverjen način. Tudi zato ne, ker se občani niso odzvali na poziv zdravstvenega podjetja, ki je skušalo z analizo krvi prebivalcev iz Škedenja in s Krasa ter njihovo primerjavo poiskati morebitno korelacijo med vdihanim onesnaženim zrakom in raznimi obolenji. Od 200 pozvanih se jih je odzvalo le 35 (ali komaj 17,5 odstotka!).

Tržaška pokrajina je bila »zelo zena« nad ponovnim onesnaževanjem škedenjskega območja. Podjetje očitno ni storilo vsega tako, kot bi moralo. Zato je pokrajinska uprava zagrozila, da bo zahtevala, naj deželna uprava prekliče lastniku železarne oceno o vplivu na okolje. To bi dejansko pomenilo zamrznitev delovanja škedenjskega obrata.

Podjetje Lucchini je poslalo na srečanje enega od svojih konzulentov. Vodstvo obrata je bilo včeraj »zaposleno« na srečanju v Piombinu, kjer naj bi z ruskim magnatom Mordašovom odločali o bodočnosti grupe.

Tržaško pokrajino je na omizju zastopal odbornik za okolje Vittorio Zollia. Pred srečanjem je bil zelo red-

Kaj se obeta škedenjski železarni?

KROMA

kobeseden. Obnovil je, da je to drugo od treh institucionalnih omizij, ki so jih o vprašanju škedenjske železarne sklicale krajevne uprave. Tržaška občina je koordinirala omizje o bodočem gospodarskem razvoju industrijskega obrata, pokrajinska uprava je bila pokroviteljica omizja o železarni in okoljskem vprašanju, deželna uprava pa je pristojna za koordinacijo omizja o delavskem vprašanju.

Tržaška občina je že opravila svoje (razvojna plat). Potem ko bosta tudi Pokrajina in Dežela dokončala z delom, bo na vrsti tako imenovano institucionalno omizje. Deželna uprava, Pokrajina in Občina se bodo srečali s predstavniki podjetja in sindikalnih organizacij, da bi se enkrat za vselej dogovorili, kaj je treba storiti z železarno. To bo že spet novo-staro vprašanje: kako istočasno zaščititi delovna mesta zaposlenih v železarni in istočasno zaščititi zdravje ljudi, ki tam prebivajo.

Krajevne uprave iščejo odgovor nanj že več kot desetletje, a ga niso še dobile. Jim bo tokrat, v začetku septembra, vendarle uspelo?

M.K.

KROMA

PIREDITEV - Predstavitve avtohtonih belih vin

Umetniške čaše v Revoltelli

Ponudili so jih vinogradniki Grgič, Bole, Lupinc, Kocijančič in Zidarič

Umetniške čaše je sinoči v muzeju Revoltella zalilo vino avtohtonih sort petih vinogradnikov s Krasa in iz Brega

KROMA

NAČRT ZA NADVOZ PRI ŠEMPOLAJU - Včeraj na Pokrajini začetek servisne konference

Pregled dokumentacije o načrtu

Odsotnost predstavnikov Dežele - Prihodnja seja bo 13. septembra - V prihodnjih dneh podpis dogovora med Pokrajino Trst, Občino Devin-Nabrežina in družbo Rete Ferroviaria Italiana

Sodelujoči na servisni konferenci so pregledali dokumentacijo, 13. septembra pa naj bi izdali dokončno mnenje o načrtu za šempolajski nadvoz

KROMA

Včeraj dopoldne se je v prostorih sedeža Pokrajine Trst s prvo sejo začela servisna konferenca, ki predstavlja pomembno poglavje v okviru postopka, ki bi moral pripeljati do uresničitve načrta o izgradnji železniškega nadvoza pri Šempolaju. Predstavniki in tehniki Pokrajine Trst, Občine Devin-Nabrežina, družbe Rete Ferroviaria Italiana in gozdne službe so pregledali dokumentacijo in načrte ter iznesli zahtevo po nekaterih pojasnilih tehničnega značaja, glede katerih so se načrtovalci obvezali, da jih bodo v nadaljevanju posredovali. Na včerajšnjem sestanku ni bilo predstavnikov Dežele Furlanije-Juljske krajine, zato se bodo predstavniki zainteresiranih uprav in družb ponovno sestali po poletnih počitnicah, 13. septembra, takrat pa bi morali tudi iznesti dokončno mnenje o načrtu. Včeraj pa se niso uresničile napovedi o podpisu dogovora med Občino Devin-Nabrežina, Pokrajino Trst in družbo Rete Ferroviaria Italiana, ki predstavlja eno od etap v postopku sprejemanja načrta za šempolajski nad-

voz: do podpisa naj bi prišlo v prihodnjih dneh.

Sklic servisne konference (sklicala jo je Pokrajina, ki mora tudi poskrbeti za načrt) je bil potreben v okviru postopka, ki bo pripeljal k izvedbi načrta in predstavlja nov korak na poti uresničevanja le-tega, potem ko so omenjeni načrt v začetku julija orisali na sedežu Pokrajine, pred približno dvema tednoma pa je devinsko-nabrežinski občinski svet soglasno sprejel sklep o podpisu dogovora med pokrajinsko in devinsko-nabrežinsko občinsko upravo ter družbo Rete Ferroviaria Italiana. Vsota, ki je namenjena gradnji nadvoza, znaša 4,9 milijona evrov, od katerih bo Pokrajina Trst prispevala 2,4 milijona, katerima je treba dodati še dva milijona, ki jih bo dala na razpolago deželna uprava, medtem ko bo družba Rete Ferroviaria Italiana prispevala 500.000 evrov. Dela bodo predvidoma dali v zakup v začetku prihodnjega leta, nekaj mesecev potem bi se morala tudi dejansko začeti, trajala pa naj bi poldrugo leto.

KARABINJERJI - Pri univerzi eden večjih zasegov rjave droge

Vajeti trgovine s hašišem so bile v rokah Neapeljčanov

Rekordnih 43 kilogramov in 162 tisoč evrov v gotovini - Čevljar je hotel bežati v Maroko

Tržaški karabinjerji so v sodelovanju z državnim tožilstvom sklenili preiskavo in izvedli največji zaseg hašiša za tržaški trg, kar jih preiskovalci pomnijo. Pod obtožbo sodelovanja v mednarodni trgovini z mamili se je za zapahi znašlo pet ljudi, karabinjerji pa so odkrili rekordnih 43 kilogramov hašiša in 162.000 evrov v gotovini, izkupiček poslov s prepovedano drogo. Neapeljčana sta iz južnega španskega mesta Malaga pritihotapila do Trsta omenjeno količino rjave droge, skrila sta jo v odprtini v zadnjem delu avtomobila. Karabinjerji so preprodajalce zasačili ravno med predajo hašiša, do katere je prišlo pri glavnem sedežu tržaške univerze.

Zadnje aretacijo so izvedli v torek, ko so v čevljarski delavnici v Ulici Nordio natakli lisice članu združbe, ki je bil na tem, da pobegne v Maroko. V zaporu so se znašli štirje Neapeljčani: vodja skupine Raffaele Ioio, njegova desna roka, čevljar Luigi Zinno (po njem so operacijo poimenovali »Caligher«, kar v tržaškem narečju pomeni čevljar), pa še Domenico Caiazzo in Alessandro Avallone, ki sta hašiš prevažala z avtomobilom. Priprt je tudi Tržačan Riccardo Zontar, ki je Ioio pomagal organizirati zmenek na vogalu med ulicama Valerio in Artemisio.

O preiskavi so karabinjerji spregovorili včeraj na novinarski konferenci na pokrajinskem poveljstvu v Istrski ulici. Pokrajinski poveljnik, pol. Carlo Tartaglione, je pojasnil, da novice niso hoteli komentirati pred zaključkom preiskave. Eni večjih skupin krajevnih preprodajalcev droge, ki je težila k samostojnemu vodenju tržaškega tržišča hašiša, so začeli slediti lani. Prvo preiskavo je vodil državni tožilec Raffaele Tito, »podeval« pa jo je Pietro Montrone. Slednji trdi, da je to največji zaseg hašiša, namenjenega tržaškim kupcem, kar jih beležijo na tožilstvu. Večja količina hašiša je bila po besedah podpolkovnika Antonia Garritanija brzkone namenjena krajevnim preprodajalcem na debelo, Tržačanom in morda Goricanom, ki kupujejo po kilogram ali dva in hašiš nato prodajo razpečevalcem.

Vodja skupine je bil Raffaele Ioio, brezposelni Neapeljčan s stalnim bivališčem v Trstu. Ioio, ki je bil v rednem stiku tako z dobavitelji, je v Španiji naročal hašiš, ki je nato preplaval tržaški trg. Z njim je aktivno sodeloval Luigi Zinno, prav tako Neapeljčan, ki upravlja čevljarno v Ulici Nordio št. 8/A in dobro pozna tržaške preprodajalce. Karabinjerji so maja začeli prisluškovati telefonskim pogovorom, na podlagi katerih so ugotovili, da bo kmalu prispel v Trst večji prepovedan tovor.

Preiskovalci so nazadnje ujeli telefon-

Tiskovna konferenca z zaseženim mamilom (in 162 tisoč evri v bankovcih): z desne podpolkovnik Antonio Garritani in polkovnik Carlo Tartaglione. V odprtini v zadnjem delu peugeota 306 so kriminalci na poti iz Malage v Trst skrivali 43 kilogramov hašiša

KROMA

ski pogovor med Neapeljčanoma Domenicom Caiazzom in Alessandrom Avallonejem ter Ioio. Ugotovili so, da bo težko pričakovano naročilo kmalu v Trstu. Prejšnji teden so v petek zvečer zalezovali njihova vozila. Caiazzo in Avallone sta potovala z dvema avtomobila španske registracije. Z maroškim hašišem sta krenila iz Malage, po postanku v Barceloni pa sta privozila v Trst. V peugeotu 306 je bila droga skrbno skrita v odprtini na zadnjem koncu vozila, za od-

bijačem. Peugeot 407 je služil kot izvidnica. Karabinjerji so na vogalu med ulicama Valerio in Artemisio prisostvovali predaji 42 kilogramov hašiša v zameno za 129 tisoč evrov, nakar so ob 22.20 stopili v akcijo. Prijeli so Caiazza, Avalloneja, Ioia in Tržačana Riccarda Zontarja. V Ioiovem pri Sv. Jakobu (v Ul. S. Sergio) so nato našli še pol kilograma hašiša, 90 gramov marihuane in 32 tisoč evrov v bankovcih. V torek so karabinjerji obiskali še čevljarsko delavnico v Ul.

Nordio, kjer je Luigi Zinno popravil par čevljev. Natakli so mu lisice. Zinno se je ba je pripravil na beg v Maroko.

Vsi zaseženi bankovci znašajo 162 tisoč evrov, denar bo končal v posebnem skladu pravosodnega ministrstva. Preiskovalci so še povedali, da je Ioio kupoval hašiš po tri do štiri evre za gram, v prodajo pa gre po deset do dvanajst evrov za gram. Zaseženi hašiš je vreden od 430 do 520 tisoč evrov. (af)

Campiello danes v Samatorci

Sinočnjo ponovitev opere Il Campiello so morali zaradi slabega vremena preložiti, gojenci Mednarodne operne akademije Kríž pa jo bodo nadoknadili že nočoj: ob 21. uri na pokritem balinišču v Samatorci.

Dirka po Ulici Flavia

Pred dnevi so tržaški občinski policisti v popoldanskih urah z laserjem merili hitrost vozil na Ulici Flavia, v smeri proti Miljam. Na izbranem odseku velja hitrostna omejitev 50 kilometrov na uro, marsikateri voznik pa rad pritisne na plin. Med drugimi so zalotili tudi 19-letnika, ki je s svojim skuterjem MBK švingnil mimo patrolje s hitrostjo 117 km na uro. Denarna kazen znaša petsto evrov, mlademu motoristu pa so zaradi prekrška tudi odvzeli vozniško dovoljenje. Vozniški izpit je opravil pred šestimi meseci. Na drugo mesto se je »uvrstil« 32-letni tržaški avtomobilist, ki je s svojim golfom vozil s hitrostjo 103 km/h, medtem ko je voznik volva s slovensko tablico dosegel 99 km/h. Oba bosta plačala 370 evrov globe, pogrešala pa bosta vsak po deset voznških točk. Redarji so v nekaj urah kaznovali še osem voznikov.

Pretep v baru Pinguino

V noči med sredo in četrtnkom je zabavo v baru Pinguino na tržaškem mestnem nabrežju pokvaril pretep. V lokalu, ki se nahaja na pomolu ob nekdanji ribarnici, so številni mladi v družbi preživljali poletni večer. Po polnoči pa je nekaterim zavrela kri: dve skupini sta se brez resnejših razlogov med seboj sprli in vnel se je pretep. V slednjem so sodelovali povečini mladi Tržačani, nekateri so mladoletni. Policija, ki je bila o dogajanju obveščena četr pred 1. uro, je zaradi večjega števila vpletenih poslegla s tremi patroljami. Duhovi so se po njihovem prihodu pomirili, omembe vrednih poškodb ni bilo.

Dogovor o LED razsvetljavi

Znanstveni park AREA je v okviru projekta Enerplan, ki ga podpira ministristvo za okolje, podpisal dogovor z agencijo za razvoj gorskih območij Agemont za poskusno uvajanje javne cestne razsvetljave z LED svetili. Okolju prijazna svetila bodo namestili v mestih in industrijskih conah na gorskem območju Furlanije-Juljske krajine.

Hrvaška priznava izkaznice

Generalni konzulat Republike Hrvaške v Trstu je tržaški prefekturi potrdil, da hrvaške oblasti priznavajo italijanske osebne izkaznice s podaljšanim rokom veljave. Navadna izkaznica z žigom na zadnji strani in elektronska izkaznica s priloženim listkom za podaljšanje roka italijanskim državljanom dovoljmeta vstop na hrvaško ozemlje. Vest sporoča tržaška občinska uprava.

ULICA BATTISTI

Polnočno čelno trčenje

V sredo ponoči je bila Ulica Battisti prizorišče hujše prometne nesreče, v kateri si je voznik skuterja zlomil medenico. Tik pred polnočjo se je avtomobil volkswagen polo bele barve zaletel v motorno kolo kymco people. Avto je privozil z Ulice Giulia, obračal pa je levo proti Ulici Xydias (in Devoredu XX. septembra). Tedaj je v nasprotno smer (z Ulice Carducci proti Ulici Giulia) pripeljal skuter. Prišlo je do čelnega trčenja, najverjetneje je avto izsilil prednost motornemu kolesu. Tržaška občinska policija, ki se je do pozne noči zadržala na prizorišču nesreče, ob enem preverja, ali je kateri od dveh voznikov vozil prehitro.

Po trčenju je bil prednji del avtomobila v bistvu uničen, skuter in motorist pa sta se znašla na asfaltu Ulice Xydias. Rešilec je ponesrečenca, 38-letnega maroškega državljanca z začetnicama C. M., prepeljal v bolnišnico. Po navedbah občinske policije, ki je včeraj dopoldne še iskala njegove sorodnike, si je C. M. zlomil medenico, okreval pa naj bi šele čez tri mesece.

SV. JUST - Ponoči Mladoletniki za zabavo podršali avte

Pri Sv. Justu se je trojica mladoletnikov v sredo ponoči kratkočasila z vandalskimi dejavnimi. Na Ulici Tiepola so poškodovali nič manj kot deset parkiranih avtomobilov: s ključi so podršali karoserije in tako povzročili lastnikom precejšnjo gmotno škodo. To so po navedbah tržaške kvesture počeli zgolj za zabavo. Na njihovo nesrečo pa so kovinski zvoki pritegnili pozornost stanovalca, ki je pogledal skozi okno in opazil mlade vandale. Poklical je policijo, medtem pa se je odpravil na ulico. Mladenice je zasledoval z motornim kolesom, dokler jih ni v bližini ustavila patrolja policistov. Po pregledu osebnih dokumentov in izpolnitvi zapisnika so dva fanta prijavili sodstvu, tretjega pa ne, ker še nima 14 let. Vse tri so sredi noči pospremili k staršem.

TRŽAŠKO NABREŽJE - Neprijeten prizor, ki ne spodbuja turizma

Mrtve podgane v morju

Po poletni nevihti jih je tok vse skupaj zazibal k obali - Na problem opozorilo gibanje TriesteGiovane

Pred dnevi so se turisti in domačini kot običajno sprehajali po tržaškem mestnem nabrežju ter občudovali idilčno lepoto Tržaškega zaliva. Romantika pa je v trenutku padla ... v vodo. Sprehajalci so opazili, da v morju med sedežem pristaniške kapitanije in Pomorsko postajo plava večje število mrtvih podgan. Po nevihti jih je tok vse skupaj zazibal do obale, znano pa je, da so podgane na nabrežju doma.

Amaterski snemalec je v vodi nasproti grške pravoslavne cerkve, tik ob sprehajališču, posnel cel kup mrtvih glodavcev, ki so skazili pogled na zaliv in zgrozili mimoidoče. Posnetke je objavil na spletnem portalu You Tube (slika na desni je povzeta z videoposnetka). Luca Marsi, tajnik gibanja TriesteGiovane, je opozoril, da je »Veliki trg za krajevne upravitelje neke vrste naravni rezervat, ostalih 99 odstotkov mesta pa je prepuščenih propadanju«. Marsi zahteva nadzor, čiščenje in večjo učinkovitost, saj so tovrstni ogabni prizori nepojmljivi v mestu, ki naj bi ciljalo na turizem.

POKRAJINA TRST - Včeraj predstavitev zaključka prve faze projekta Dione

Informacije in usposabljanje preko videa in internetnih tečajev

Projekt je namenjen v prvi vrsti ženskam - V prvem semestru letos krepko znižanje števila uvajanj v svet dela

Druga faza projekta bo namenjena predvsem ženskam v svobodnih poklicih

KROMA

V prvih šestih mesecih letošnjega leta se je na Tržaškem krepko znižalo število uvajanj v delo v primerjavi z enakim obdobjem lani. Če je bilo v prvih šestih mesecih leta 2009 število uvajanj 25.702, jih je bilo v enakem obdobju letos 20.641, kar pomeni dobrih pet tisoč manj. Še posebej se to kaže pri ženskem

delu populacije: če je v prvem semestru lani 15.121 uvajanj od skupnih 25.702 zadevalo ženske, ki so tako predstavljale 60,3 odstotka vseh uvajanj v delo, se je število slednjih v enakem obdobju letos znižalo na 11.930 na skupnih 20.641, kar znaša 57,8 odstotka vseh uvajanj. To tudi zato, ker so ženske prisotne pretežno

na tistih področjih, kjer je zaposlitev nestalna oz. prekerna.

To so nekateri podatki, s katerimi razpolaga Pokrajina Trst, ki pa se skuša zoperstaviti gospodarski krizi oz. krizi zaposlovanja tudi s projekti, kot je projekt Dione, katerega namen je nuditi poklicno usposabljanje oz. izobraževanje s po-

močjo računalnika preko tečajev, ki jih bodo prirejali neposredno na spletu. Prva faza projekta, ki ga Pokrajina uredi v sodelovanju z združenjema Maraviglia, ki deluje na področju novih medijev, in Gatta Nera, ki deluje na področju enakih možnosti, ter s pokrajinskim združenjem delovnih konzulentov, se je zaključila s pripravo približno 25 minut trajajočega videoposnetka, katerega cilj je orisati priložnosti in storitve, ki jih nudi pokrajinsko okence za zaposlovanje. Videoposnetek bodo predvajali na pokrajinskem centru za zaposlovanje, obenem ga bodo uporabljali tudi na informativnih srečanjih za mlade, dijake in študente, nameravajo pa ga tudi vključiti v spletno skupnost Facebook. O tem je bil govor na včerajšnjem srečanju z novinarji, na katerem je pokrajinska odbornica za šolstvo Adele Pino s predstavniki sodelujočih združenj predstavila dosedanje rezultate v okviru izvajanja projekta, obenem pa orisala tudi drugo fazo, ki bo namenjena v prvi vrsti ženskam v svobodnih poklicih. Pokrajina bo - predvidoma s koncem septembra - začela skrbeti za obvezno usposabljanje, ki je predvideno za svobodne poklice, s pomočjo tečajev preko interneta (sprva bo to predvideno le za delovne konzulentke, v nadaljevanju pa nameravajo ponuditi to storitev tudi komercialistkam in odvetnicam), obenem bodo internetne tečaje lahko koristile tudi ženske, ki iščejo zaposlitev. (iž)

BAZOVICA - Pašnik

»Naš projekt je namenjen mladim«

V Bazovici se danes začne praznik Zgodovinarstva, na katerem bodo med predstavami knjig, otroškimi delavnicami, razstavami in »šagrom«, v ospredju tudi razvojne možnosti Krasa.

Ključni dogodek tridnevnega praznovanja, ki ga prirejajo Pokrajina Trst, Pripravljali odbor Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva, Zadrugi pašnik v Bazovici in ostale vaške organizacije, bo namreč jutrišnja predstavitev Projekta za ovrednotenje kraške gmajne.

Na sedežu Gospodarske zadruge v Bazovici bodo ob 10. uri spregovorili o projektu, v katerega je pokrajinska uprava vložila skoraj osemsto tisoč evrov. Njegov najbolj otipljiv rezultat je nedvomno spreminjena podoba Zadružnega pašnika, ki se nahaja med Bazovico in nekdanjim mejnim prehodom pri Lipici. S predsednikom zadruge Aleksandrom Žagarjem smo se zato pogovorili o opravljenem delu.

Po tolikih letih zavlačevanj, birokratskih zaprek in neperspektivnosti so po Žagarjevem mnenju lahko končno zadovoljni: s podporo pokrajinske uprave se v vas ponovno vrača živinoreja, a tudi njen nekdanji naravni videz. Z električnim pastirjem so namreč zagradili okrog petdeset hektarjev jusarskih terenov, kjer se sedaj pase deset krav in okrog dvajset ovc oziroma koz; slednje pomagajo omejitvi razraščanje grmovja, ki se je »polastilo« marsikatero kraško gmajno, medtem ko krave redijo predvsem za proizvodnjo kvalitetnih mesnih izdelkov.

»Naš projekt je namenjen predvsem mladim, ki bi se radi posvetili živinoreji in kmetijstvu. To jim skušamo omogočiti z lepo urejenim pašnikom, kjer se lahko živali svobodno pasejo in na katerem gradimo tudi zavetišče za živali. Prepričan sem, da jim bo uspelo, saj so polni navdušenja.

Pomembni pa so tudi ostali vidiki projekta, v prvi vrsti naravovarstveni in zgodovinski, saj skušamo vzpostaviti nekdanji videz vasi in zaščititi okolje. Flora in favna je kot znano na gmajni bolj pestra kot v iglastem gozdu.«

Zadružni pašnik so v Bazovici ustanovili leta 1982: takrat je štel petnajst članov, danes jih 120. Žagar se je za aktiven doprinos zahvalil podpredsedniku Darku Križmančiču, predvsem pa ustanovitelju Ivanu Križmančiču, »ki je vedno verjel v zadružništvo, trkal na vrata, če je bilo potrebno pa tudi butal z glavo proti zidu, zato da se ni vse izgubilo.«

Kmetijstva je bilo namreč vedno manj, kljub dodeljenim sredstvom za njegovo pospešitev je bilo birokratskih zaprek kar nekaj, javni prispevki večkrat niso prišli do njihovih upravičencev, Kraška gorska skupnost je medtem zamrla. A vse kaže, da se bazovskemu kmetijstvu le pišejo boljši časi. (pd)

GOSPODARSTVO - Srečanje SDGZ o novostih v zvezi z okoljsko problematiko

V ospredju predvsem nova zakonodaja o odpadnem električnem materialu in napravah

V četrtek, 22. julija, je Slovensko deželno gospodarsko združenje priredilo skupaj s podjetjem Servis srečanje na temo novosti v zvezi z okoljsko problematiko.

O preložitvi rokov za operativnost sistema sledljivosti posebnih odpadkov SISTRI na 1. oktober je spregovoril Borut Sarđoć; prisotnim je pojasnil, da so trgovske zbornice prav v teh dneh začele deliti ključke USB za upravljanje s sistemom, zaključile pa bodo predvidoma z 12. septembrom. Člane, ki bodo poverili SDGZ, da namesto njih dvigne USB ključke na Trgovinski zbornici, naj nemudoma pokličejo tajništvo SDGZ, ker je za to potrebno pripraviti določeno dokumentacijo in podpisati posebno poverilnico.

Glavna tema v razpravi pa je bila nova zakonodaja, ki za kupce električnih in elektronskih naprav uvaja možnost, da ob nakupu novega stroja lahko brezplačno oddajo starega trgovcu ali obrtniku po načelu »ena proti ena«, če ima slednji dovoljenje za prodajo take naprave. Nov ministrski odlok št. 65/2010, ki predstavlja izvedbeno uredbo zakonskega odloka št. 151/2005 in je znan kot odlok o odpadni električni in elektronski opremi (OEEO - decreto RAEE), določa to možnost in obveznost prilagoditve za dane kategorije operaterjev od 18. junija dalje. Zaradi nekaterih zapletov glede ureditve posebnih zbirnih centrov v pristojnosti občin in pooblaščenih upraviteljev (npr. družbe ACEGAS), se sedaj sistem le ureja (seznam zbirnih centrov, t.i. ekoloških otkov, je na razpolago na spletni strani Centra za koordinacijo OEEO www.cdcrree.it).

Trgovci, inštalaterji in popraviljci, ki prodajajo gospodinjstve in tehnične elektronske naprave ali artikle in prevozniki tovrstnih odpadkov so se udeležili srečanja, kjer so izvedeli podrobnosti o tem, kdo je primoran urediti nov vpis v register za ekološke upravljavce TZ in katere so formalnosti, potrebna dokumentacija in postopki za uvedbo novega servisa za odjemalce.

Na tokratnem srečanju so bile v ospredju novosti v zvezi z okoljsko problematiko

KROMA

Treba je poudariti, da posebnost »poenostavljenega« režima OEEO velja samo za končane izdelke oz. aparate. Sem spadajo npr. naprave za klimatizacijo, hladilniki, radijski sprejemniki, električne kosilnice, vrtnalnik, električne ure, igrače, razsvetljava idr., ne pa sestavni deli slednjih (npr. nedelujoči mobilni telefon OEEO samo, če ima tudi baterijo). Izključene so tudi električne instalacije (žice, vtičnice, električne omarice).

Seznam električnih naprav je priložen odloku št. 151/2005 in je dostopen na spletni strani Centra za koordinacijo OEEO - www.cdcrree.it v sekciji »Sistema Raee« in na spletni strani SDGZ. Za vpis morajo poskrbeti torej vsi distributerji oz. prodajalci električnih naprav (v odloku so označeni kot »distributori«) ter vzdrževalci in inštalaterji (»centri di assistenza tecnica e installatori«).

Na četrtekem srečanju je Davorin Devetak prisotne seznanil tudi z novostmi o dovoljenjih za izpuste v

ozračje (v italijanščini »emissioni in atmosfera«), ki se tičejo v glavnem obrtnih dejavnosti, tako storitvenih (npr. avtoličarstva) kot tudi proizvodnih in industrijskih, pri katerih se uporabljajo kabine za lakiranje in podobne naprave, ki oddajajo škodljive ali strupene izpuste v ozračje. Zakonodajni odlok št. 152 z dne 3. aprila 2005, t.i. Enotno besedilo o okolju, uvaja za dejavnosti, ki imajo tovrstna dovoljenja na podlagi prejšnje zakonodaje, obnovo teh dovoljenj. Zakon določa tri časovne skupine za prilagoditev. Prva skupina obsega dejavnosti (v italijanščini »impianti«), ki so obstajale pred letom 1988 in so prejele dovoljenje na podlagi člena št. 12 ali 13 odloka predsednika republike št. 203/88. Kdor opravlja te dejavnosti, mora obnoviti dovoljenje do konca leta in če tega ne bo storil, bo moral vložiti novo prošnjo, a ne bo smel obratovati z zadevnimi stroji, vse dokler ne prejme novega dovoljenja. Kdor razpolaga z novjšim dovolje-

njem, ga bo lahko obnovil od leta 2011 in pozneje.

Devetak je še posebej opozoril, naj člani pregledajo in preverijo dovoljenja, katerim bo rok zapadel ob koncu leta. Gre za sledeče kategorije: avtoličarje, mizarje, stavbno pohištvo, mehanične delavnice ipd. Nekateri morajo začeti pripravljati dokumentacijo takoj, saj je Pokrajina Trst, ki je za to pristojna, za slednje določila prvo zapadlost že konec septembra.

Srečanje je Devetak sklenil z obravnavanjem vprašanja, ki se tiče avtoprevoznikov, ki prevažajo odpadke za tretje osebe in so vpisani v register ekoloških upravljavcev (Albo Gestori Ambientali): prisotne je seznanil z novostmi za prevoz odpadkov na odlagališča z rednim oz. poenostavljenim dovoljenjem.

Dodatne informacije o obravnavanih temah so na razpolago v zadnji okrožnici, na spletni strani ter v uradih SDGZ v Trstu.

Borut Sarđoć

SLIKARSTVO - S Klavdijem Palčičem na ogledu velikih plakatov Prehajanja -Traversamenti

»Revanša« skic

Po mestnih ulicah visi deset plakatov z desetimi različnimi risbami

Prehajanja - Traversamenti je naslov večmesečnega projekta, s katerim želi Slovenska kulturno-gospodarska zveza počastiti letošnji življenjski jubilej slikarja Klavdija Palčiča. V dvorani Giubileo na tržaškem Nabrežju je kot znano do 17. avgusta na ogled obsežna slikarska in kiparska razstava (v nedeljo bo ob prisotnosti umetnika ob 10.30 tudi strokovno vodstvo), medtem pa so se po mestu pojavili veliki reklamni plakati s Palčičevimi risbami.

Gre za svojevrstno in izvirno razstavo »en plein air« (na prostem), ki si jo je zamislila Martina Kafol, oblikoval pa Andrej Pisani. Na vsakem tako imenovanem jumbo plakatu velikih dimenzij je upodobljena drugačna risba. To je revanša mojih skic, je med sredinim avtobusnim ogledom razstave pojasnil slikar in pristavil, da je vesel in počaščen, ker so risbe, najintimnejši faza njegovega ustvarjalnega procesa, dobile tako viden prostor. Razstava se namreč odvija po mestu, od rojanske Ulice Tor San Piero do rocoldske Ul. Forlanini, mimo Drevedere D'Annunzio, Trga Foraggi, Istrske ulice itd.: deset plakatov za deset risb.

Palčič se je odločil, da na plakatih, ki so običajno preplavljeni z barvami in reklamnimi spoti, upodobi risbe v svinčnici.

Risbe so namreč »seme, iz katerega zraste vsako moje delo; za vsako sliko pripravim zabeleške, skice, neke vrste risan dnevnik, iz katerega na koncu izberem najbolj primerno podobo«. Te risbe, ki merijo običajno le deset ali dvajset centimetrov, predstavljajo Palčiču ogrodje, na katerem gradi svoje umetnine. Na plakatih pa živijo v povsem novi, neprimerno večji dimenziji.

Tržaški slikar je udeležencem avtobusnega ogleda zaupal marsikaj. Tako so izvedeli, da zelo rad upodablja človeško telo, v prvi vrsti noge, ki so postale že skoraj razpoznavni znak njegovega dela. Noga je hvaležen element, dovolj je, da pod njo narišeš črto in takoj veš, kje si; s črto pod nogo, stojiš na trdnih tleh, brez nje pa lebdiš v zraku: dobesedno ali le z domišljijo.

A tudi, da upodobljene figure ne nastajajo na podlagi modela ali fotografij, saj se izogiba realističnih upodobitev: slike se rojevajo izključno v njegovi domišljiji. Zato ima posebno rad ilustracije otroških knjig: te ilustracije so večkrat pravo nasprotje njegov sliki, ki jih preveva mediteranska dramatičnost. Med ilustriranjem se tudi Palčič spremeni v razposajenega otroka. (pd)

Ogled plakatov Prehajanja, ki visijo na tržaških ulicah

KROMA

Včeraj danes

Danes, PETEK, 6. avgusta 2010
LJUBO

Sonce vzide ob 5.54 in zatone ob 20.27 - Dolžina dneva 14.33 - Luna vzide ob 1.17 in zatone ob 17.40

Jutri, SOBOTA, 7. avgusta 2010
KAJETAN

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25,6 stopinje C, zračni tlak 1011 mb ustaljen, veter 8 km na uro severo-vzhodnik, vlaga 57-odstotna, nebo spremenljivo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 24,2 stopinje C.

Gor in dol po Prebenegu

Vilma

se podi in 80 jih lovi.

Še na mnoga leta
hči Norma ji želi.

Čestitke

BARBARA FURLAN praznuje 40 let. Vse najboljše ji iz srca voščijo vsi kriški prijatelji.

Hip, hip, hurà! V Prečniku ROBI 50 let ima. Veselo peli in dober kozareček spili bomo, da nazdravimo vsi. Pošiljajo ti koš poljubčkov Dolores, Sara, Michela in Dragica.

Dragi Matija! S tabo in s sestrico Vero se veselimo rojstva bratca MARTINA in čestitamo mami in očku. Sošolci 2. razreda OŠ P. Voranca s starši.

Danes mineva 50 let odkar sta se vzela SILVANA in LUCIANO. Želimo vama še veliko ljubezni in sreče na skupni življenjski poti. Vaši Martin, Davide, Katja in Sandro.

Naš MATEJ danes rojstni dan slavi. Pogled, na torti ena svečka že gori. Da boš še tako priden in vesel, ponoči spal in vse pojel, ti želi tvoja nona Neva.

Zgodovina narava

...za zavestno in spoštljivo ovrednotenje tradicij in okolja

Bazovica, 6.-8. avgust 2010

PROVINCIA
di TRIESTE

PETEK 6. AVGUSTA Ob 18. uri - Predstavitve knjig profesorja Livia Poldinija in dr. Stanka Renčija v prostorih Gospodarske zadruga v Bazovici
Sledil bo ogled Bazovskega doma in odprtje razstave "Življenje na vasi: nekdanja orodja in tradicije" ter mikološke razstave
Od 20. do 24. ure - Ples z ansambлом MI. Bazovski kal

SOBOTA 7. AVGUSTA Ob 10. uri - Otroške delavnice v organizaciji Študijskega centra Melanie Klein. Bazovski kal
Ob 10. uri - Predstavitve Projekta za ovrednotenje kraške gmajne v prostorih Gospodarske zadruga v Bazovici
Ob 11.30 uri - Ogled pašnika in svečano odprtje zavetišča za živali

Ob 15. uri - Simpozij "Primer bioraznolikosti: kraška gmajna", ki ga v prostorih Gospodarske zadruga v Bazovici prireja Dežela Furlanija-Julijška krajina in Pokrajina Trst
Ob 18.30 uri - Predstava dresurnega jahanja v prireditvi Kobilarne Lipica. Bazovski kal
Ob 19. uri - Voden nočni ogled učne poti Ressel in spremljevalni program, namenjen tako mlajšim kot starejšim, v organizaciji Deželnih gozdnih straž ter Zdrženja EOH San iz Trsta. Zbirališče pri bazovskem kalu (sprehod traja približno dve uri)
Od 20. do 24. ure - Ples s Hišnim ansambлом Avsenik. Bazovski kal

NEDELJA 8. AVGUSTA Od 9.30 - Ogled živinorejske strukture kmetije Lenard Vidali in praktični prikaz predelave mleka v sir
Od 10. ure - Otroške delavnice v organizaciji Študijskega centra Melanie Klein. Bazovski kal
Od 16. uri - Sprevod vaščanov ter prikaz nekdanjega orodja in strojev "Včeraj in danes". Bazovski kal
Ob 18. uri - Predstava Kulturnega in etnološkega društva "Alojz Mihelčič" iz Harij pri Ilirski Bistrici. Bazovski kal
Od 20. do 24. ure - Ples z ansambлом MI. Bazovski kal

sobota in nedelja

Vodeni ogledi pašnika in predstavitve Projekta za ovrednotenje kraške gmajne. Vsako uro odhod izpred info točke na pašniku.

Ogled Naravoslovnega didaktičnega centra v Bazovici

Ogled razstave "Življenje na vasi: nekdanja orodja in tradicije"

ter mikološke razstave

Združenja Bresadola. Bazovski dom

Natečaj **Poimenuj našega kozlička.**

Otroci lahko sodelujejo pri izbiri imena za maskoto pašnika.

Skrinjice za glasovnice bodo nameščene pri info točki na pašniku in v igralnem kotičku

Melanie Klein pri bazovskem kalu

Brezplačni avtobusni ogledi tržaške pokrajine

Odkrivajmo Kras (število razpoložljivih mest je omejeno).

Voznja s kočijo - start pri bazovskem kalu

"Človek in okolje, narava in trajnostno gospodarstvo: primeri konkretnih možnosti za soobstoj med okoljskimi omejitvami in priložnostmi za razvoj".

Odborništvo za promocijo teritorija Pokrajine Trst

COMITATO PROMOTORE
PRIPRAVLJALNI ODBOR

GIORNATE DELL'AGRICOLTURA, PESCA E FORESTAZIONE
DNEVI KMETIJSTVA, RIBIJSTVA IN GOZDARSTVA

INFORMACIJE: ekipeventi - Trieste - 347 1252693

POLETNI FOTOUTRIP '10

NA POČITNICE
S PRIMORSKIM
DNEVNIKOM

Poletni fotoutrip se vrača med bralce. Po lanskem velikem uspehu vam vnovič ponujamo temo Na počitnice s Primorskim! Kamorkoli vas bodo ponesli poletni meseci, vzemite s seboj tudi časopisni izvod ali spletni Primorski dnevnik in mu posvetite enega od svojih poletnih posnetkov. Pošljite ga na naš dnevnik preko rubrike Fotogalerije bralcev na spletni strani www.primorski.eu ali po elektronski pošti tiskarna@primorski.eu, lahko pa fotografijo dostavite tudi osebno v uredništvih v Trstu in Gorici.

POLETJE V TRSTU - Trieste loves jazz

Martina Feri s svojim bendom osvojila občinstvo

Izrecno za to priložnost so pripravili projekt »Stevie Wonder Tribute«

Znane Wonderjeve skladbe so izvirno priredili

KROMA

Dolg aplavz in zelo dober odziv publike sta v sredo zvečer poplačala trud jazz skupine tržaške pevke Martine Feri, ki je premierno predstavila glasbeni projekt »Stevie Wonder Tribute« v okviru festivala Trieste loves jazz. Pesmi kot Lately, Ribbon in the sky, You're the sunshine, Overjoyed ali I wish so zazvenele v osebni, izrazito jazzovski interpretaciji uigrane skupine, ki je tudi prvič nastopila v tej zasedbi. Ferijeve, kitarist Marko Cepak, saksofonist Giuliano Tull, baskitarist Pietro Spanghero in tolkalist Manuel Kos so prepričali s svojim ustvarjalnim nabojem, ki se je izražal v precej zahtevnih aranžmajih, v katerih sta bila skupno muziciranje oz. medsebojna komunikacija in želja po raziskovanju harmonskega in ritmičnega razvojnega potenciala skladb na prvem mestu. Publika, ki se je v lepem številu zbrala v parterju pod zvezdami na tržaškem Trgu Hortis, je z zanimanjem sprejela jazzovski pristop k glasbi legendarnega ameriškega kantavtorja, ki je sad skupnega ustvarjanja, kot je pojasnil kitarist Marko Cepak: »Projekt je nastal na pobudo Martine Feri: Wonderjeva glasba ji je namreč zelo blizu, poleg tega, da ji ustreza po razponu, nam instrumentalistom pa ponuja veliko spodbud, saj je harmonsko že v osnovi precej kompleksna, kar ni običajno za pop govorico. Naši aranžmaji slonijo predvsem na swingu in neparnih ritmih, kar predstavlja največjo spremembo v primerjavi z izvirnimi skladbami. Poskrbeli smo, da je vsak izmed nas lahko dobil svoj improvizacijski prostor na ritmično in harmonsko prirejeni osnovi.« Pevka Martina Feri je s svojim bendom našla idealno glasbeno dimenzijo in ta poklon je na poseben način očara, so njegovi melizmi, kako napolnjuje vsako noto z določenim smislom; bistveni okraski, ki so tako značilni za njegov način petja, zaživijo v pravem improvizacijskem slogu. Zato se mi je zdel prehod na žanr, s katerim se ukvarjam s svojo skupino, povsem umesten in naraven. Wonder je tudi sam dokazal, da se njegova bogata glasbena govorica lahko ubrano spoji z jazzom, na primer v enkratnem duetu z Bennetom v pesmi For once in my life, kjer se dva svetova srečata v očarljivem soglasju.

Večer z Martina Feri Group je bil samo eden od 30 koncertov, ki jih je festivalski program predstavil v sedemnajstih dneh. Koordinator festi-

vala za Dom glasbe Gabriele Centis je dobil potrdilo, da Trst resnično ljubi jazz z naraščajočim uspehom pobjude, ki zaključuje svojo četrto izvedbo: »Sledili smo trem smernicam: koncerti z mednarodno priznanimi umetniki, kot so bili Esperanza Spalding, Larry Carlton ali Omar Hakim, talentirani mednarodni glasbeniki, ki še ne spadajo v zvezdniške kroge in še pobjude glasbenikov iz naše dežele, ki imajo možnost konfrontacije in ovrednotenja v tehnično in promocijsko profesionalnem okviru. Festival je postal pomembna izložba za jazzovsko področje, v katerem imajo važno vlogo produkcijski projekti, kot je bil tisti Martine Feri, ki je nastal ravno za to priložnost. Publika nam je v veliko podporo, saj smo

imeli veliko poslušalcev na vseh koncertih in doživljamo stalen porast števila obiskovalcev, ki prihajajo tudi iz drugih krajev naše dežele in iz Slovenije, poleg tega, da nam sledijo tudi mnogi turisti. Dejstvo, da so tudi bolj zahtevne pobjude vzbudile precej zanimanja, dokazuje obenem, da imamo zelo pozorno in kvalificirano publiko.«

Festival se bo nadaljeval do nedelje in slovenski jazz glasbeniki iz naše dežele bodo popestrili tudi zadnje dni jazzovske revije: v soboto, 7. avgusta ob 21. uri bo na sporedu koncert harmonikarja Aleksandra Ipavca in pevke Alessandre Franco, v nedeljo pa bo finale zaupan čezmejnemu triu Etnoploch.

Rossana Paliaga

POSTOJNA - Od 10. do 28. avgusta

Zmaj 'ma mlade

Organizator festivala je Zveza društev Mladinski center Postojna

S koncertoma domačih glasbenikov Ane Papedan in makedonske zasedbe Bernays Propaganda se bo 10. avgusta v Postojni začel 14. festival Zmaj 'ma mlade. V osemnajstih festivalnih dneh se bo na več prizoriščih zvrstilo 34 izvajalcev, ki bodo postregli z glasbo, gledališkimi predstavami, stand-up komedijo, šov programom in programom za otroke. Zmaj 'ma mlade bo potekal od 10. do 28. avgusta. Festival prinaša vsako leto nekaj novega in drugega, obenem pa ostaja po mnenju organizatorjev, Zveze društev Mladinski center Postojna, zvest konceptu ponuditi za vsakogar nekaj. Torki ostajajo rezervirani za šov program s plesnimi točkami in vragolijami z ognjem, srede za etno in jazz glasbo, ob četrtkih bo na vrsti gledališče, ob petkih in sobotah pa koncerti na velikem odru. Zmajevski teden se bo končal v nedeljskem športnem duhu in s humorjem, so v sporočilu za javnost zapisali organizatorji.

V okviru glasbenega dela bodo med drugim nastopili domači glasbeniki Srečna mladina, Don Mentony Band, Demolition group, Melodrom, duet Slon in sadež ter hip-hop skupina Stekli psi. Prislusniti bo mogoče mobilni poulični skupini bobnarjev iz Belgije, ljubitelje ljudske glasbe pa bo pritegnil koncert Eve Hren & Sladcore.

Med izvajalci etno glasbe velja opozoriti na nastop afriško-

francoske zasedbe Pososhok 25. avgusta. Zasedba, ki jo sestavljajo v Franciji živeči afriški glasbeniki, tradicionalne in sodobne Zulu afriške ritme združuje s harmoničnim petjem, grooveom, jazzom, folkom in z glasbo drugih afriških narodov.

Ljubitelji gledališča si bodo 12. avgusta lahko ogledali predstavo Teatra Narobov Šou dveh vdov, 19. avgusta pa monodramo Matjaža Javšnika Od Boga poslan. Skupina Improleptika bo 22. avgusta ponudila zabavo z improvizirano spontano odrsko predstavo, 15. avgusta bo večer stand-up komedije.

V okviru festivala bo na ogled tudi fotografska razstava ob 30. obletnici skupine Pankrti Re:start in literarni večer s pisateljem Ferijem Lainščkom. Otroci bodo lahko uživali v predstavah pouličnega gledališča, otroških predstavah in delavnicah, ljubitelji športa pa na Zmajevem nogometnem in košarkaškem turnirju, Zmajevem teku, Zmajevem turnirju v inlinne hokeju in odbojki na mivki ter kolesarski turi po poteh Erazma Predjamskega.

Glavni pokrovitelj festivala je Klub študentov občin Postojna in Pivka, osrednja pokroviteljica pa občina Postojna. Festival se financira še s prispevki Društva podpornikov festivala Zmaj 'ma mlade. (STA)

LJUBLJANA - Založba Sanje

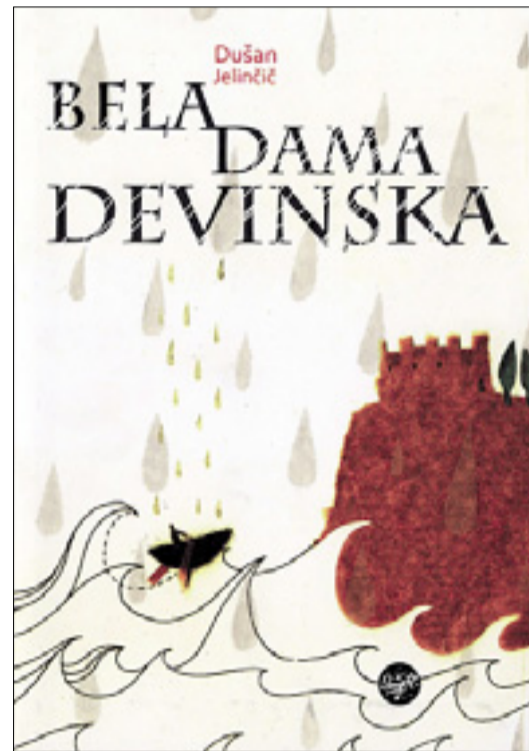
Jelinčičev roman tudi v slovenščini

Pri založbi Sanje iz Ljubljane je pred kratkim izšel roman tržaškega pisatelja Dušana Jelinčiča z naslovom Bela dama Devinska. Avtor je tekst napisal v italijanščini, nato pa ga sam prevedel v slovenščino. Knjigo bodo v kratkem predstavili na festivalu Sanje v Medani ter v Trstu, na razpolago pa je že v vseh slovenskih knjigarnah in večjih kioskih.

Legenda o Beli dami, ženi nasilnega graščaka iz Devina, vazala oglejskih patriarhov, je ena najbolj znanih na vsem področju severnega Jadrana, začuda pa še ni bila celovito za-

pisana, temveč le v kratkih črticah oz. pesnitvah. Variant je mnogo, vse pa obravnavajo vznemirljivo ljubezensko zgodbo nežne grofove žene in lepega ribiča. Sicer pa legenda večplastno prikazuje večni konflikt med oblastjo in preprostim ljudstvom, med oblastniškimi stremljenji gospoda in enostavnimi, a pristinimi čustvi nižjih slojev, med sovraštvom in ljubeznijo in končno med življenjem in smrtjo. Ne nazadnje gre za konflikt med kmeti in ribiči slovsanskega ter plemenitiša in komaj porajajočim meščanstvom nemškega in latinskega izvora.

Lepota devinskega gradu na mogočni pečini v Tržaškem zalivu,

od koder se razprostira pogled širom po Jadranskem morju in v katerem sta bivala pesnika Rilke in Dante Alighieri, je v središču pripovedi, Bela dama pa je še danes ime značilne bele skale na steni pod gradom, ki je lepo vidna že od daleč in ponazarja žensko z belo tančico.

Jelinčič je v roman vtikal motiviko morja in osvajalnih pohodov, večnih nasprotstev med habsburško monarhijo, oglejskim patriarhatom in mestnimi občinami, ki so se tedaj šele razbohotile, predvsem pa velike ljubezni med grofico kmečkega izvora, ki je bila ugrabljena in nasilno prepeljana na grad, in domačim ribičem, ki je močnejša od smrti same.

SLOVENIJA - Od 6. avgusta do 13. septembra

Festival Sanje tudi v Medani in Šmartnem

Festival Sanje bo od 6. avgusta do 13. septembra potekal v treh sklopih in na treh lokacijah po Sloveniji. Kot je na včerajšnji novinarski konferenci povedal vodja založbe Sanje Rok Zavrtnik, se bo festivalsko prizorišče iz Ljubljane med 23. in 29. avgustom selilo še v Brda v Medano in Šmartno, med 20. in 22. avgustom pa tudi pod Krvavec. Festival Sanje bo v Ljubljani potekal od 6. avgusta do 13. septembra.

Zavrtnik je kot festivalsko novost izpostavil potujočo knjigarno, ki bo obenem odrsko prizorišče, imenovano Fantazija-Ekspres. Kamion s knjigami se bo med festivalom pod sloganom Pozor, domišljija na cesti! najprej vozil po Ljubljani, nato se bo odpeljal v Medano, med drugim pa ga bo mogoče ujeti tudi v Kamniku, Cerkljah, Piranu in Kopru. Na postajah potujoče knjigarne bodo potekali literarni pogovori in koncerti, na prodaj pa bodo tudi knjige.

V Ljubljani bo Festival Sanje potekal v Miklošičevem parku in v knjigarni Sanje. Poleg otroških delavnic bodo na sporedu tudi pesniški večeri, literarni pogovori, humorni »stand-up« nastopi in gledališke improvizacije. Mladi pesniki bodo v okviru Mladih rim ob večerih prebirali svoje pesnitve.

Selektorica glasbenega programa Katarina Juvančič je po-

jasnila, da festival vsa leta delovanja goji posebno naklonjenost do slovenskih kantavtorjev, med njimi je izpostavila Boštjana Narata, ki je pred kratkim izdal prvenec z naslovom Strah je odveč, in Iztoka Mlakarja. Po njenih besedah bo glasbeni program ponudil različne vrste, kot so jazz, sodobna tradicionalna glasba, rock in celo hip hop. Festival že v svojem bistvu stremi k spajanju kakovostne literature in glasbe, je dodala Juvančičeva.

Tehnično podporo ter vsebinsko in metodološko pomoč bo v festivalskem sklopu v Medani in Šmartnem priskrbelo SNG Nova Gorica. Direktor SNG Nova Gorica Joško Čuk verjame v uspeh festivala, saj po njegovih besedah vseslovenski festival Sanje v severnoprimorski regiji zbuja zanimanje tudi pri zamejskih rojakihi v Italiji. Izpostavil je številna branja in literarne pogovore z gosti, med katerimi se bodo zvrstili umetniki, kot so Tone Pavček, Jadranka Juras, Andrej Rozman Roza, Zlatko Kaučič, Neža Maurer in Manuel Manzana.

Festival bo že četrtoč potekal tudi pod Krvavcem, kjer bodo nastopile glasbene skupine, kot so Kvinton, Ana Papedan, The Džipsis in Toxic. Pripravili bodo tudi športne aktivnosti in gledališko predstavo Love in Progress. (STA)

NAGASAKI - Pred današnjo obletnico eksplozije prve atomske bombe v Hirošimi

Generalni sekretar ZN pozval k popolni odpravi jedrskega orožja

Na današnji komemoraciji v Hirošimi prvič tudi predstavniki ZDA, Velike Britanije in Francije

NAGASAKI - Pred današnjo 65. obletnico prve eksplozije atomske bombe, ki so jo odvrgli Američani na Hirošimo, je generalni sekretar Združenih narodov Ban Ki Moon včeraj na Japonskem v Nagasakiju pozval k popolni odpravi jedrskega orožja. "Edini način, da to orožje ne bo več uporabljeno, je, da se ga v celoti znebimo," je dejal Ban v Nagasakiju, natanko na kraju, kjer je pred 65 leti eksplodirala druga atomska bomba ZDA.

Ban je pri tem izrazil solidarnost s prebivalci Nagasakija, sestel pa se je tudi s tistimi, ki so preživeli eksplozijo. Na Japonskem jih imenujejo "hibakuša" in kot je dejal Ban, jim je prišel "izkazati čast za neverjetno trpljenje, ki so ga morali prestati".

Generalni sekretar ZN se bo danes kot prvi generalni sekretar ZN udeležil komemoracije ob eksploziji prve atomske bombe v Hirošimi 6. avgusta 1945. Tri dni kasneje je sledila še bomba nad Nagasakijem, skupno pa je pri tem umrlo okoli 210.000 ljudi, številni preživeli pa so še leta čutili posledice jedrske eksplozije in radiacije. Je pa jedrsko orožje nato 15. avgusta 1945 Japonsko prisililo v kapitulacijo in konec druge svetovne vojne.

Letos se bodo komemoracije v Hirošimi prvič udeležili tudi predstavniki ZDA, Velike Britanije in Francije, kar kaže na spremembo odnosa teh držav, vseh jedrskih velesil, do odprave jedrskega orožja. Za to si Japonska sicer že dolgo prizadeva, zdaj pa se je pobudi pridružil tudi ameriški predsednik Barack Obama.

Generalni sekretar ZN Ban Ki-Moon (desno) pred spomenikom žrtvam atomske bombe v Nagasakiju

ANSA

OBLETNICA - Povsem nasproten pogled Hrvaške in Srbije na takratna dogajanja

Kosorjeva: Hrvaška je z operacijo Nevihta branila svojo domovino

KNIN - Na osrednji slovesnosti ob dnevu zmage, domovinske hvaležnosti in veteranov ter 15. obletnici operacije Nevihta je včeraj hrvaška premierka Jadranka Kosor v Kninu poudarila, da ne bo nihče revidiral hrvaške zgodovine in izbrisal zgodovinske resnice, da je bila Hrvaška v vojni žrtev in da je v Nevihti branila svojo domovino in svoj dom.

"Nikomur ne dovolimo, da bi se vtikal v naše svetinje, Nevihta pa je bila ena od njih. Minili so časi, ko so nam govorili, kaj naj proslavimo. Proslavljali bomo Nevihto, ker s tem slavimo zmago in mir," je pred zbranim državnim in vojaškim vrhom, vojnimi veterani ter vojniki in policisti na mestnem stadionu v Kninu poudarila hrvaška premierka.

Na osrednji državni slovesnosti v jedru nekdanjega srbskega upora na Hrvaškem, Kninu, je še poudarila, da brez vojnih veteranov ne bi bilo hrvaške države. Zato se jim je zahvalila in dodala, da bi jim morali izkazati hvaležnost vsak dan.

Hrvaški predsednik in vrhovni poveljnik vojske Ivo Josipović je poudaril, da je bila Nevihta izvedena v skladu z vsemi pravili vojskovanja in ob spoštovanju mednarodnih konvencij ter da je zato treba izraziti priznanje vsem, ki so jo načrtovali in so v njej častno sodelovali pod vodstvom prvega hrvaškega predsednika Franja Tuđmana. Predsednik sabora Luka Bebić je v govoru med drugim izpostavil veliko vlogo Tuđmana in poudaril, da ne bodo nikomur dovolili, da bi jo zmanjševal.

Slovesnosti so pred tem začeli s slovesnim polaganjem vencev na kninskem mestnem pokopališču in dvigom velike državne zastave na trdnjavi nad mestom. Dvigovanja zastave se je udeležil omenjeni državni in vojaški vrh, vsi člani vlade, 32 pripadnikov enote, ki je sodelovala v Nevihti, številni poslanci ter predsednik opozicijske SDP Zoran Milanović. Ob dvigu zastave je na ulicah mesta potekal slovesen mimohod hrvaških vojnih veteranov.

Hrvaške varnostne sile so Nevihto začele 4. avgusta 1995 zjutraj, že nasled-

nji dan pa so bili v središču Knina, ki so ga prebivalci večinoma zapustili. V napadu na 630 kilometrov dolgi fronti je po hrvaških virih sodelovalo približno 150.000 pripadnikov hrvaške vojske, policije in hrvaških vojakov iz BiH. Nasproti jim je stalo okoli 40.000 srbskih vojakov. Z njo je tako Hrvaška znova prevzela nadzor nad večjim delom svojega ozemlja, ki so ga leta 1991 ob pomoči Srbije zasedli tamkajšnji Srbi.

Čeprav Nevihto tudi v mednarodnih vojaških učbenikih opisujejo kot primer uspešne vojaške akcije in jo imajo na Hrvaškem za legalno potrditev svoje državnosti, pa v Srbiji in med hrvaškimi Srbi večinoma menijo, da je pomenila "etnično čiščenje" in "največji eksodus Srbov s Hrvaške".

Po hrvaških virih je v času Nevihte državo zapustilo približno 90.000 hrvaških Srbov, kot to navaja tudi Mednarodno sodišče za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije. V Srbiji medtem trdijo, da je svoje do-

move v avtomobilskih in traktorskih kolonah zapustilo od 200.000 do 250.000 Srbov.

Na srbske žrtve Nevihte so se v beograjski cerkvi svetega Marka s pravoslavno slovesnostjo spomnili že v sredo. Slovesnosti sta se udeležila tudi srbski predsednik Boris Tadić in podpredsednik vlade Jovan Krkobabić. Mašo za srbske žrtve vojne na Hrvaškem je vodil srbski patriarh Irinej, ki je dejal, da je bila "edina krivda ubitih v tem, da so bili pravoslavci in da so bili Srbi".

Hrvaška je zaradi kriminalnih dejanj po Nevihti vložila približno 2000 obtožnic proti Hrvatom. Zaradi umorov Srbov je bilo doslej na zaporne kazni obsojenih okoli deset hrvaških vojnih zločincev. Tožilstvo haaškega sodišča pa je v terek zahtevalo visoke zaporne kazni za tri hrvaške generale, Anteja Gotovino, Mladena Markača in Ivana Čermaka, ki jih bremenijo poveljniške odgovornosti za vojne zločine v času med in po Nevihti. Na Hrvaškem sicer ti generali veljajo za heroje domovinske vojne. (STA)

Svet Evrope opozarja na slab položaj starejših v Evropi

STRASBOURG - Več sto tisoč starejših ljudi po vsej Evropi se bori za vsakodnevno preživetje, evropski voditelji pa bi morali razviti primerne politike, s katerimi bi izboljšali življenjske razmere te ranljive skupine ljudi, je v včeraj objavljenem komentarju poudaril komisar Sveta Evrope za človekove pravice Thomas Hammarberg.

V luči gospodarske krize je bilo več držav prisiljenih v reforme pokojninskih sistemov. Številni starejši so se znašli v hudi revščini. Videti je, da jih politiki ignorirajo, poleg tega jih imajo pogosto za neproduktivne in nevedne v sodobni družbi. Vendar pa njihovih človekovih pravic vladni varčevalni programi ne smejo še nadalje spodkopavati, je še poudaril komisar SE.

V Sudanu prebičal 19 transvestitov

KARTUM - V Sudanu so javno prebičali 19 moških, ker so si nadeli ženska oblačila in se naličili. Sodišče jih je obsodilo zaradi kršenja javne morale. Nesrečniki naj bi se prejšnji mesec v vasi v bližini prestolnice Kartum udeležili skrivne poroke homoseksualnega para in tam plesali. Na poroko je nato vdrla policija in vse prijel. Včeraj so izvršili dosojeno kazen - bičanje.

Homoseksualnost je v pretežno muslimanskem Sudanu kazniva. Kaznovanje tovrstnih prekrškov pa je pogosto precej okrutno. Lani so na primer v Kartumu prebičali več mladih žensk, ker so nosile hlače in s tem po mnenju verske policije kršile šege in navade.

Aretirali hčer bivšega newyorškega župana Rudyja Giulianija

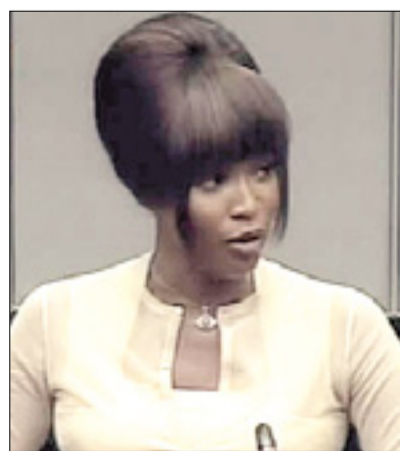
NEW YORK - Hčer bivšega newyorškega župana Rudyja Giulianija so v sredo ujeli pri kraji. Varnostne kamere so jo posnele, ko je v žepe spravljala kozmetične pripomočke v trgovini Sephora na Manhattanu. Ukradla je za 100 dolarjev izdelkov.

Giulianijeva dogodkov ni komentirala, njen oče pa je preko predstavnika sporočil, da gre za primer osebnih narave in medije prosil, naj spoštujejo njeno zasebnost.

20-letna Caroline sicer študira na Harvardu in je v kampanji podpirala demokratskega predsednika Baracka Obama, medtem ko je njen oče zaprisežen republikanec in je tudi sam cilj na mesto v Beli hiši.

»KRVAVI DIAMANTI« - Sojenje v Haagu

Naomi Campbell pričala proti nekdanjemu liberijskemu predsedniku Charlesu Taylorju

Naomi Campbell

ANSA

HAAG - Britanska manekenka Naomi Campbell je včeraj pričala pred sodiščem v Haagu, ki sodi nekdanjemu liberijskemu predsedniku Charlesu Taylorju za vojne zločine med krvavo državljansko vojno v Sierri Leone v letih od 1991 do 2001. Povedala je, da je od Taylorja leta 1997 za darilo prejela

t. i. krvave diamante, s katerimi je Taylor sicer kupoval orožje.

Tožilci v Haagu upajo, da bodo s pomočjo Campbellove lahko povezali Taylorja s krvavimi diamanti, s katerimi se je financirala državljanska vojna v Sierri Leone. Taylor namreč vseskozi zanika, da bi kdajkoli imel opravka s tovrstnimi diamanti in da bi z njimi trgoval ter kupoval orožje.

Taylor naj bi bil eden glavnih uporabnikov trgovine s krvavimi diamanti, s čimer naj bi financiral upornike RUF v Sierri Leone, ki so bili še posebej zloglasni s svojo krutostjo nad civilisti z množičnimi umori, posilstvi in pohabljanjem. Vojna med letoma 1991 in 2001 naj bi sicer zahtevala najmanj 120.000 življenj.

Nekdanjega liberijskega predsednika so aretirali leta 2006, sojenje v Haagu pa se je začelo leto kasneje. V 11 točkah je obtožen vojnih zločinov in zločinov proti človečnosti, a vso odgovornost zanika. Sojenje je trenutno že v fazi obrambe, nastopilo pa naj bi le še nekaj prič.

RAZKAZOVANJE MIŠIC - Predvsem opozorilo Severni Koreji

Južna Koreja začela največje mornariške vaje doslej

SEUL - Južna Koreja je včeraj začela svoje največje mornariške vaje doslej. Vaje kljub nasprotovanju Severne Koreje potekajo v bližini morske meje s severno sosedo, Seul pa je že zagrozil, da med petdnevnimi vajami ne bo dopuščal nobenih provokacij Pjongjanga. Vaje naj bi služile predvsem

kot opozorilo Severni Koreji po marčevskem napadu na južnokorejsko vojaško ladjo, pri čemer je bilo ubitih 46 južnokorejskih mornarjev. Šlo naj bi za napad severnokorejske podmornice s torpedom. Na vaji sodeluje 29 južnokorejskih vojaških ladij, 50 letal in 4500 vojakov iz vseh rodov vojske.

GORICA - V Podturnu poklon Emilu Komelu ob 50-letnici smrti

Nikomur ni pripadal, mestu je znal dati najboljše od sebe

Poimenovanje glasbene šole po njem daljnovidno dejanje - Posvečajo mu knjižico in razstavo

Razstava in publika v Podturnu ter Erika Jazbar in Silvan Kerševan med nagovorom

FOTO L.K.

»Spominjamo se zaslužnih osebnosti, ki so še vedno žive v našem spominu.« S to mislijo je podturnski župnik Ruggiero Dipiazza v sredo uvedel srečanje v kulturnem središču Incontro, na katerem so - tik pred začetkom tradicionalne šagre v živahni mestni četrti - predstavili knjižico o Emilu Komelu ob 50-letnici smrti goriškega skladatelja, organista in pevovodje ter bogato razstavo notnega gradiva krajevnega zbora, ki se ponaša s posebno dragocenim arhivom in ki ga je v prvi polovici prejšnjega stoletja več kot 40 let vodil prav Komel. Po izobrazbi pripadnik srednje Evrope, po narodnosti Slovenec, je ta sodeloval tudi v furlanskem in italijanskem okolju, in to tudi v nelahkih časih, »kar ni samo po sebi umavno«, je še povedal Dipiazza številnemu zbranemu občinstvu.

Potem ko je pianist Simone Peraz zagrabil Komelovo skladbo, je predsednik Centra za ohranjanje in ovrednotenje ljudskih tradicij v Podturnu, Paolo Martellani, povedal, da od lani dalje spremljajo poletno šagro tudi kulturne pobude, ki želijo postaviti pod žaromet krajevine zaslužne može. Vanni Feresin, urednik knjižice in eden glavnih akterjev pobude, je nato dal besedo Silvanu Kerševanu, ravnatelju glasbene šole Emil Komel, ki je za publikacijo prispeval osebne spomine na pokojnega mojstra: »Zaznamoval me je.« Šestdeset let svojega življenja je posvetil glasbi in Gorici. »Imel sem srečo - tako Kerševan -, da sem v letih 1953-54 sedel v klopih glasbene šole na Placuti, kjer je Komel v orglarski šoli poučeval harmonijo.« Doživljal ga je kot »skrivnostno osebnost, prav tako, kot je skrivnostna glasba ... Bil je velika osebnost za vso Goriško, saj je dobro razumel, kje živi, in znal je dati najboljše od sebe vsemu mestu.« Ob koncu 80. let je imel Kerševan »noro idejo«, da bi šola na Placuti poimenovali po njem: »S svojim pričevanjem nas je naučil veliko stvari. Glasbi je bil predan tudi v težkih trenutkih, vedno je ostal odprt do vseh. To je prava pot, po kateri moramo hoditi tudi mi.« Komel je v uvodu svoje knjige »Harmonija« iz leta 1934 zapisal, da je glasba dragoceno sredstvo za vzgojo mladih, je umetnost, ki pomirja duha in plemeniti srce. »Z obema trditvama se strinjam, zato v naši šoli skušamo ostati zvesti tem naukom,« je dejal Kerševan.

Erika Jazbar, ki je za knjižico prispevala Komelov življenjepis, je najprej citirala besede skladatelja Zorka Hareja, ki »veliko več povedo kot pa moj zapis«. Harej se je namreč »ljubečega učitelja« spominjal kot moža mirnega koraka, z dolgimi in košatimi lasmi: »Glasba je bila njegov življenjski element.« Odlično je obvladal harmonijo in nešteto kombinacij akordov; tuji so mu bili sodobni skladateljski vzorci, bližji mu je bil ljudski okus. Pri pisanju je krotil svoje ustvarjalne nagibe ter imel pred sabo zborovodje in pevce, da bi lahko učinkovitejše opravljal svoje umetniško poslanstvo. »Za Emila Komela sem vedno vedela, a ga nisem poznala, kot se to v Gorici pogosto dogaja,« je povedala Jazbarjeva. Ena najpomembnejših potez njegove osebnosti je njegova »goriškost«,

spособnost videti v tem prostoru nekaj edinstvenega, hkrati pa občutljivost in pozornost do vseh dejavnikov, ki sestavljajo to bogato stvarnost. Zato je bil dejaven v številnih krogih: v Podturnu, pri sv. Ignaciju na Travniku, v skoraj vseh cerkvah in župnijskih zborih od Pevme prek Podgore in Placute do kapucinov in Srca Jezusovega. Bil je predstavnik »tiste goriškosti, ki se je po drugih svetovni vojni vedno bolj izgubljala«. Gorico je doživljal v času kulturnega razmaha v začetku 20. stoletja, nato med vojnim pustošenjem in pod fašizmom, pa tudi po vojni, ko je »mesto ostalo razdeljeno, brez ljudi in idej«. Komel se ni nikdar zavezal eni sami kulturni, etnični, politični, verski - skupini. Ko je vodstvo šole na Placuti leta 1988 po-

imenovalo ustanovo po njem, je zato bilo daljnovidno: »Bil je problematična figura, ker "ni pripadal" nikomur.« Zaradi tega tudi ni živel lagodno, temveč, posebno zadnja leta, zelo skromno v svoji hiši na Placuti. »Ljubil je svoje mesto. Po študiju na Dunaju in v Rimu je imel možnost še naprej razvijati svoj talent, slediti sodobni glasbi, biti velik in inovativen avtor. Odločil pa se je za "glasbeno Gorico", ne za profesionalno, temveč za prosvetno dejavnost v svojem mestu,« je še opozorila Jazbarjeva.

Adriano Macchitella, tehnik goriškega središča Centro Studi e Restauro, ki je opravilo restavratorska dela na dragocenih razstavljenih partiturah podturnskega cerkvenega zbora, je obrazložil opravljeno

DREVI BO STOPILA V ŽIVO Šagra v Podturnu

Šagra v Podturnu - v Gorici najbolj priljubljen poletni ljudski praznik - bo v živo stopila danes, trajala pa bo do 16. avgusta. Zaradi poklona Emilu Komelu je letos na promocijski zgibanki izrazite prisotna tudi slovenščina, saj organizatorji vabijo Slovence, da se jim pridružijo »na praznovanju našega zavetnika in ljudskega izročila«. Danes ob 19.30 bo odprta eno-gastronomskih kioskov, sledila bosta srečelov in ples z ansambлом Fantasy (ob 20. uri). Jutri ob 20. uri bo tradicionalna tombola za otroke, ki jo prirejajo krvodajalci, k plesu pa bo vabil ansambel Souvenir. V nedeljo ob 16. uri bo tekmovanje pritrkovalcev, nekaj večerov bodo posvetili posoškim vinom in okusom, svečanost z mašo in podelitvijo nagrade Opeka na opeko pa bo v ponedeljek, 16. avgusta, ob 10.30.

delo. O sami razstavi, ki bo v župnijski dvorani odprta do 16. avgusta v večernih urah, je spregovoril še Vanni Feresin, ki je povedal, da je na ogled zanimivo gradivo, med drugim tudi Komelovi rokopisi, 23 preludijev za klavir in glas. Knjižica vsebuje tudi zgodovinski pregled zbora, katerega korenine segajo v 18. stoletje, zapis o restavriranju partitur in o podturnskih orglah, ki so bile postavljene pred 70 leti. Srečanje je sklenil pianist Simone Peraz, Feresin pa je navzoče povabil, naj se 14. avgusta (na dan, ko je Komel umrl) ob 18. uri udeležijo predavanja o njem, ki ga bo v isti dvorani imel Alessandro Arbo. Sledila bo maša zadušnica, pri kateri bodo peli profesorji s slovenske šole Emil Komel.

UNIVERZA Konzorcij z Ziberno

Na predlog goriškega župana

Rodolfo Zibera bo novi predsednik konzorcija za razvoj goriškega univerzitetnega pola. Na tem mestu bo nasledil Enrica Agostinisa, ki je pred kratkim odstopil sredi znanih polemik. Ziberno, ki je danes direktor zveze pokrajin UPI v deželi FJK in obenem državni podpredsednik ezulske organizacije ANVGD, bil pa je že viden desničarski politik in občinski upravitelj, je predlagal goriški župan Ettore Romoli. Njegov predlog uživa podporo goriške pokrajine in Trgovinske zbornice iz Gorice, ki sta z občino ustanoviteljici konzorcija. Ziberno naj bi imenovali danes na skupščini članov konzorcija (ob 17. uri), padla pa bo tudi odločitev o ostalih članih upravnega sveta, ki jih skupščina neposredno določa.

»Prepričan sem, da je Rodolfo Zibera prava oseba, ki bo znala dati novega zagona in ugled konzorciju. Zelo je tega potreben,« pravi Romoli in o svojem kandidatu dodaja, da je v preteklosti že dokazal, da zna opravljati svoje delo z navdušenjem in z veliko mero motivacije. »Pogrešal sem ga še naprej v občinskem svetu, bil pa bi tudi odličan občinski odbornik. Sam se je odločil za korak nazaj zaradi vloge v zvezi pokrajin, z vidno vlogo v konzorciju pa se bo sedaj lahko vrnil v "obtok" in pomagal naši upravi pri prizadevanjih, da bi postala Gorica pravo univerzitetno mesto,« poudarja Romoli.

Na današnji skupščini bosta pokrajino zastopala predsednik Enrico Gherghetta in odbornik Maurizio Salomoni. Povedala sta, da bosta podprla Zibernovo kandidacijo, prepričano pa podpirata tudi predlog studentov Tržaške in Videmske univerze, ki želijo svojega predstavnika v upravnem svetu konzorcija (s posvetovalno vlogo in brez pravice glasovanja). Studentje hkrati zahtevajo večjo vlogo za delegata obeh rektorjev, ki imata sedaj le posvetovalno težo. Pokrajina bo za svojega predstavnika v upravnem svetu ponovno predlagala Marca Grusovina, ki je že zasedal podpredsedniško mesto. Člana upravnega sveta, ki ga bo predlagala Fundacija Goriške hranilnice, pa bo podprla le v primeru, da se bo fundacija o dodeljevanju prispevkov še naprej pogovarjala s konzorcijem, ne pa neposredno z univerzama.

GORICA - V sredo spet množično obiskan kulturni dogodek v Ljudskem vrtu

Sveže, izvirne kapljice

Za konec drevi v Spominskem parku mirovniška prireditev v organizaciji skupnosti Arcobaleno

Pevmski Mandeljci (levo zgoraj), Vipavine plesalke in občinstvo (spodaj) na sredinem večeru v goriškem Ljudskem vrtu

FOTO VIP

Kapljice kulture so v sredo zvečer z vso silo privrele na prizorišče sredi Ljudskega vrta v Gorici. Topel in lep večer z zvezdami na nebu je bil naravnost idealen za prireditev pod milim nebom. Zvrstilo se je devet točk zelo različne izpovedne in ustvarjalne narave, ki so pritegnile pozornost številne publike. Ljudje so se zabavali, občudovali ustvarjalnost in ploskali nastopajočim.

Kot prvi so na prizorišču stopili Trije Mandeljci iz Pevme. Joško s frajtonerico, Miloš na »bidon bas« in Vili na kitaro so s svojo pesmijo »Balon« spravili gledalce v dobro voljo. Sledil je nastop štirinajstletne Ivane Nanut, ki je odpela zahtevno pesem »Something stupid« in dokazala, da se razvija v dobro pevko. Debora Comar je prizorišče popeljala v furlanski svet, ki žal v Gorici ne najde več tiste opore, ki jo je imel še pred nekaj desetletji. Mlada Debora je recitala poezijo »Piovesine« furlanskega pesnika Pietra Zoruttija. Pred publiko so se nato s svojo skladbo predstavili trije mladi fantje (Federico Capuano, Andrea Marchi in Francesco Ivone) iz goriškega benda Crazy Zone. Sledil je nastop plesne skupine Vipava s Peči, ki jo uspešno vodi Jelka Bogatec in ki je nastopila na melodijah Shakirine pesmi. Ne več rosnost mlada Livia Lapini je očarala publiko z mojstrsko izvedeno baletno točko, ki jo je posvetila pred nedavnim umrli goriški učiteljici baleta Corinni Brandolin Prandi. Prizrčen aplavz je nagradil tudi pevko Marito Donnini iz Ronk, ki je odpela Minino pesem »Grande amore«. V zapeljivo ozračje orientalskega plesa sta prisotne popeljali dvojčici Aneja in Nastja Černigoj, članici kluba Terpsihora iz Šempetra; na nedavnem evropskem prvenstvu v Cervii sta plesalki dosegli odlično četrto mesto.

Podobno kot že v ponedeljek je bila zadnja točka namenjena ustvarjalnemu naboju fotografov Skupine 75. Na platno so projicirali sosledje umetniških posnetkov petih članov slovenskega fotokluba. Marko Faganel se je predstavil s sklopom fotografij z naslovom »V novem mesu«, Sara Occhipinti z nizom »Goog vibrations«, Enzo Tedeschi z »Drugo dimenzijo«, Paul David Redfern s »Kapljicami«, Miran Vižintin pa z nizom »Delicate sounds of colours«. Zaradi nenaklonjenega vremena so sinočnje kapljice odpadle, drevi ob 21. uri pa se bodo preselile v Spominski park na korzu, kjer bo mirovniška prireditev v organizaciji skupnosti Arcobaleno. (vip)

PLAVANJE - Evropsko prvenstvo na Madžarskem

Blatno jezero azurno obarvano

Na razdalji 5 kilometrov vse tri medalje italijanskim plavalcem

Italijanski zmagovalni oder s Simonejem Ercolijem, Luca Ferrettijem, Simonejem Ruffinijem in Grkom Gianniotisom

ANSA

BALATONFURED - Daljinski plavalci so na evropskem prvenstvu na Madžarskem opravili še z drugim dnem tekmovanj. Blatno jezero je Italiji dalo še peto medalj. Prvi dan je srebro osvojil Cleri. Včeraj je prvič v zgodovini daljnjskega plavanja selekcija neke države osvojila vse tri medalje. Na razdalji na 5 kilometrov so se izkazali »azzurri«. Prvi je čez cilj priplaval Luca Ferretti (čas 58:43,4), drugi je bil Simone Ercoli (59:00,5), na tretje mesto pa sta se skupaj uvrstila Italijan Simone Ruffini (59:15,9) in Grk Spyridon Gianniotis. Nemški plavec Thomas Lurz, ki je pred tem osvojil zlato medaljo na desetkilometrski razdalji, je bil včeraj 5. Slovenski plavec Rok Kerin je bil na koncu 21. (1.02:21,2).

Plavalke so se včeraj pomerile na daljši desetkilometrski razdalji. Italijanka Giorgia Consiglio (2.01:07,6), ki je že osvojila drugo mesto na svetovnem prvenstvu, je morala priznati le premoč Nizo-

zemke Linsy Heister (2.01:06,7). Za njima se je uvrstila Nemka Angela Maurer (2.01:08,2). Slovenska plavalka Teja Zupan iz Radovljive se je uvrstila na 22. mesto, plavalka kranjske Zvezde Nika Kozamernik pa je odstopila.

ZAMAN SO GA ISKALI - Španskemu plavalcu Rafaelu Munozu, svetovnemu rekorderju na 50 metrov delfin, je zaradi domnevnega izmikanja dopinškim testom grozila kazen najmanj dveh mesecev prepovedi nastopanja. A ker je plavec Mednarodni plavalni zvezi (FINA) posredoval zdravniško opravičilo, ga ta ni kaznovala in bo lahko nastopil na evropskem prvenstvu v Budimpešti. Munoz je na FINA naslovil zdravniško potrdilo, v katerem je zdravnik potrdil, da je bil v času, ko so ga iskali dopinški preiskovalci, v težkem psihičnem stanju in zaradi tega ni sporočil, kje se nahaja. Od lanskega svetovnega prvenstva se je to zgodilo trikrat.

ATLETIKA - 100 m Žal brez prestižnega troboja

STOCKHOLM - Teško pričakovani troboj najboljših sprinterjev sveta, ki so ga napovedovali za današnji miting diamantne lige v Stockholmu, bo le dvoboj.

Jamajčan Asafa Powell je zaradi poškodbe namreč odpovedal sodelovanje na tekmi, kjer bi se prvič po lanskem svetovnem prvenstvu v Berlinu neposredno pomeril z Usainom Boltom in Američanom Tysonom Gayem. Švedski prireditelji so pred tednom dni sporočili, da so se dogovorili za nastop z Usainom Boltom, svetovnim in olimpijskim prvkom ter rekorderjem v tekih na 100 in 200 metrov. Najhitrejši človek na svetu je bil zadnji kamenček v mozaiku nastopa treh najboljših v prestižnem teku na 100 metrov, toda načrte jim je zdaj preprečila poškodba Powella.

Kot so sporočili iz tabora lanskega dobitnika bron na SP, je Powell staknil manjšo poškodbo dimelj že na mitingu diamantne lige v Parizu, pozneje pa so se pridružile še težave s hrbtom in kolenom. Powell zdaj po desetdnevem počitku sicer že trenira, a bolečine so bile predvsem ob starih prehudih, zato se je odločil, da na Švedskem ne bo nastopil.

PLAVANJE Od Grljana do Soče v malo več kot štirih urah

TRST - Petdeset plavalcev se je pomerilo na 18-kilometrov dolgi plavalni preizkušnji od tržaškega Miramarskega rezervata pri Grljanu, mimo rezervata pri Devinskih stenah do izliva Soče (rt Spigolo). Po 11 kilometrih plavanja ob tržaški obali, mimo Barkovej, Križa, Nabrežine, Selsjana in Devina, so plavalci obrnili proti Gradežu in kar 7 kilometrov odplavali na odprtem morju. Na prvo mesto sta se uvrstila slovenska plavalka, dvojčka Aljoša in Andrej Pribac, ki sta s časom 4 ure 20 minut in 46 sekund izboljšala rekord plavalnega tekmovanja. Na drugo mesto se je uvrstil Furlan Daniele Bearzotti (4.54:28), tretji pa je bil Riccardo Bucci (4.59:40).

Obvestila

ZŠSDI obvešča, da bo od ponedeljka, 9. do petka, 13.8., goriški urad zaprt.

FC PRIMORJE sestavlja ekipi cicibanov in mladih cicibanov. Zbirališče v soboto, 7. avgusta. Za podrobnejše informacije pokličite Roberta Zuppina na tel. št. 329-6022707.

AKŠD VIPAVA v sodelovanju z ZŠSDI-jem organizira na na Peči kotalkarski kamp za otroke od 5. do 11. leta starosti med 30.8. in 3.9.; informacije in prijave po tel. 333-9353134 ali 0481-33029 (Elena).

KOŠARKA

»Azzurri« še drugič praznih rok

RIGA - Po porazu v prvem krogu kvalifikacij za evropsko prvenstvo 2011 proti Izraelu, je Italijo sinoči čakal še en neugoden nasprotnik. »Azzurri« so tudi v drugo ostali praznik rok. V Rigi so proti Latviji izgubili le za točko razlike. Končni izid je bil 69:68 za ekipo iz Baltika. Na drugi tekmi je Črna gora v gosteh premagala Finsko (74:60).

V prihodnjem krogu, v nedeljo, bo Italija gostila Finsko, ki je bila v prvem krogu prosta. V dvoboju med Latvijo in Črno goro, pa je bila boljša slednja.

Na EP se bodo uvrstile prvouvrščene ekipe treh skupin ter najboljši drugouvrščeni. Preostalih najboljših šest reprezentanc se bodo za zadnje mesto na EP potegovale na posebnem kvalifikacijskem turnirju, ki bo prihodnje leto.

Sinoči so izgubile tudi »azzurre«. Belgija je bila boljša z 78:73. V skupini A pa je Hrvaška izgubila proti Litvi (80:72).

Nesterovič v Grčijo

PIREJ - Slovenski košarkar Radoslav Nesterovič bo kariero nadaljeval v Grčiji. 34-letni Ljubljčan, ki je nazadnje igral za Toronto v ligi NBA, se je z Olympiacosom dogovoril za dvoletno sodelovanje. Nesterovič se tako po 11 letih igranja v najmočnejši ligi na svetu vrača v Evropo.

»Shaq« v Boston

BOSTON - Košarkarsko moštvo Boston Celtics je sklenilo dogovor z enim največjih zvezdnikov lige NBA Shaquillom O'Nealom. Keltom, 17-kratnim prvkom in finalistom zadnje sezone NBA, bo 38-letni center pomagal naslednji dve leti. Boston je šesta postaja v karieri 216 centimetrov visokega Shaqa. V zadnji sezoni je igral za Cleveland Cavaliers, največ uspehov pa je dosegel z ekipama Los Angeles Lakers in Miami Heat. Prihajajoča sezona bo že njegova 19. v najmočnejši ligi na svetu.

NOGOMET - B-liga

Triestina najprej doma proti Albinoleffeju

RIM - Včeraj je nogometna zveza sestavila koledar B-lige. V prvem krogu bo Triestina, ki so v drugoligaško prvenstvo vključili na račun Ancone, igrala proti Albinoleffeju. 1. krog: Atalanta-Vicenza, Frosinone-Empoli, Grosseto-Ascoli, Livorno-Sassuolo, Modena-Piacenza, Padova-Novara, Pescara-Siena, Portogruaro-Cittadella, Reggina-Crotone, Torino-Varese, Triestina-Albinoleffe. V drugem krogu bo Triestina v gosteh igrala proti Novari, v tretjem pa znova na Roccu proti Pescari. Tekmo državnega pokala v gosteh proti Crotoneju bo Triestina igrala 14. avgusta (in ne 15.) ob 20.30. Tržaški klub naj bi medtem najel 22-letnega zveznega igralca Attilo Filkorja in 21-letnega bočnega igralca Alessandra Longhija.

Novi D-ligaši

RIM - Nogometna zveza je tudi uradno objavila seznam ekip, ki so bile vključene v D-ligo: Arzachena, Arzanese, Bacoli Sibilla Flegrea, Camaioere, Castel San Pietro Terme, Castelnovo Sandra, Castiadas, Dertona, Fiorenzuola, Francavilla Fontana, Jesina, Montecchio Maggiore, Monteriggioni, Noto, Novese, Santhia, Sporting Terni, Treviso, Virtus Pavullese e Voluntas Spoleto.

Bole drugič drugi

KATOVICE - Slovenski kolesar Grega Bole je na letošnji dirki po Poljski še drugič zapored osvojil etapno drugo mesto. Po tem ko ga je na ne ravno športen način v četrtri etapi premagal moštveni kolega pri Lampreju Mirco Lorenzetto, je bil v peti etapi močnejši Irek Daniel Martin (Garmin), ki je na cilj prišel 20 sekund pred prvo zasledovalno skupino. Martin je prevzel tudi vodstvo v skupnem seštevku, Bole je še naprej drugi.

GIOVINCO - Juventusov igralec bo v novi sezoni bil na posodi pri Parmii.

KAKA' - Nogometnaš madridskega Reala so operalno meniskus in bo moral okrevati dobre štiri mesece.

SANTOS - Brazilski nogometni prvligaš Santos je kljub porazu z 1:2 na povratni tekmi proti Vitorii osvojil brazilski pokal Copa do Brasil in si s tem že zagotovil nastop v pokalu libertadores.

EVROPSKA LIGA - 3. krog kvalifikacij: Juventus - Shamrock Rovers 1:0 (naprej Juventus), Hibernian - Maribor 2:3 (naprej Maribor).

TENIS - V mladinskih kategorijah U14 in mlajši

Gajevci v državnih finalih

Uspešni Nicoletta Furlan, Petra Corba, Paola Orlini, Gianluca Grison, Nicole in Alice Pugiotto

Teniški igralci Gaje Nicoletta Furlan in Petra Corbo

KROMA

TRST - Šest igralcev Gaje si je po uspešnih nastopih na deželni prvenstvi prigrabilo pravico za nastop na državnih fazah različnih kategorij.

Posebno uspešna je bila mlada 14-letnica Nicoletta Furlan, ki bo na državnem prvenstvu nastopila v kategoriji U14, med članicami 3. kategorije ter v ekipni konkurenci. Mlada igralca Gaje je letos osvojila deželni naslov med štirinajstletnicami in se tako neposredno uvrstila v državni finale. V ekipni konkurenci je osvojila deželni naslov U14 s Petro Corbo. Prvi krog (šestnajstina finala) državnega prvenstva bo 4. septembra, ko bosta gajevki igra-

li na gostovanju v Firencih. Med članicami 3. kategorije pa se je Furlanova uvrstila na visoko 3. mesto, ki prav tako vodi na državno prvenstvo te kategorije.

Med članicami si je pravico do nastopa na državnem prvenstvu, ki bo v Cordenonsu od 23. do 29. avgusta, priborila tudi Paola Orlini, ki je bila v deželni tekmovalni drugi. Na deželni prvenstvu članic 3. kategorije je nastopila tudi Petra Corbo, ki pa je izgubila v četrtfinalu.

Med igralci U14 je deželni naslov osvojil Gianluca Grison in se tako uvrstil na državno prvenstvo, ki bo v kraju Carpi od 6. do 12. septembra.

Dvojčici Nicole in Alice Pugiotto, članici Gaje, sta tačas najboljše med dvanajstletnicami v naši deželi. Med posameznicami je letos deželni naslov pripadel Nicole Pugiotto, ki je v finalu premagala sestro Alessio. V ekipni konkurenci pa sta skupaj osvojili deželni naslov. Najprej se bosta pomerili v prvem krogu državnega finala ekipnega tekmovanja: 4. septembra se bosta na gostovanju pomerili v Monzi, od 6. do 12. septembra pa bosta v Milanu nastopili še na državnem prvenstvu v posamični konkurenci.

Preboj na državno prvenstvo pa letos ni uspel gajevki Petri Corbo, ki je na deželni prvenstvu U13 v finalu izgubila proti Eleonori Cechinatto. V polfinalu pa je svoje nastope zaključila druga gajevka Jessica Varlien.

Ob deželni prvenstvih vsi gajevci vseskozi nastopajo na različnih turnirjih. Med zmagovalkami turnirjev 3. in 4. kategorije je večkrat tudi Nicoletta Furlan, ki v finalu večkrat premaguje klubsko kolegico Petro Corbo. Obe skušata nastopiti tudi na bližjih mednarodnih turnirjih ITF za igralke pod 12. letom starosti. Nastopila sta že v Kopru, Mariboru, Otočcu, nazadnje pa v Avstriji.

Venezuela

Po kakavavu

»Nikoli se nismo imeli tako lepo kot zdaj,« pripoveduje gospa Edis Liendo; medtem ji gledamo pod prste, ko pripravlja vroč kakav.

»Moja prastara mama je bila še sužnja, mene pa je naša vlada poslala na izpopolnjevanje v slaščičarstvu za dva meseca v Havano in 10 dni v Pariz. Vlada dela veliko napak, ampak v izobrazbo veliko vlaga in zato sem hvaležna predsedniku Chávezu.«

»V lonec sem nalila pol litra vode,« razlaga gospa Edis Liendo. Ko voda prvič zavre, odmakne posodo s štedilnika. Vanjo vrže košček cimetove skorje in strese 70 gramov kakava.

»Nič manj in nič več,« pravi. Mi ji verjamemo, čeprav tehtnice ne vidimo.

Meša, dokler se kakav popolnoma ne stopi. Potem posodo spet postavi na ogenj. Ko začne tekočina brbotati, lonec drugič odstavi, počaka da se površina umiri, prilije še pol litra hladne vode in 8 žlic mleka.

»Nič manj in nič več,« ponovi, čeprav ga ne meri z žlico.

Vzame še žlico jedilnega koruznega škroba, prav toliko sladkorja, ščepec soli in za noževno konicico muškata oreščka. Z leseno kuhalnico močno premeša in ko že mislimo, da je pijača nared, se lonec spet znajde na štedilniku. Ko kakav tretjič zavre, nam ga končno zlije v skodelice.

Okus pijače je izjemen. Nekdo je zapisal, da si moramo za pripravo vročega kakava vzeti dovolj časa in če je le mogoče tudi dobro mero ljubezni. Gospa Edis Liendo ima še nekaj: žlahtno sestavino, kakavove ploščice, predelane iz semen sadežev, ki zorijo na kakavovcih le lučaj oddaljene od njenega doma.

V Chuao smo. V vasi, katero obiskujejo le poznavalci kakava in mladi intelektualci, aktivisti predvsem iz Evrope in drugih bogatejših držav Latinske Amerike: prvi za to, da bi se spoznali s kakavovci, ki rastejo na združni zemlji Empresa Campesina Chuao, drugi se pridejo odpočiti od hektičnega, včasih že zadržljivega Caracasa, kamor jih je pritegnila Chávezova ideja socializma 21. stoletja.

Chuao je precej nepoznan že v Venezueli, kaj šele drugje po svetu. To je celinska vas, ki leži v srcu venezuelske karibske obale, vendar je dostopna zgolj po morju. Naporna

in predvsem nevarna pot iz Characasa vodi zgolj do Choroniya, precej neprijetnega turističnega mesteca, kjer številni ribiči s svojimi čolni čakajo ribe, ko pa dočakajo potnike, postanejo taksisti. V manj kot pol ure vaščane in redke obiskovalce pripeljejo do zaliva, kjer se razprostira nekaj sto metrov dolga peščena plaža s kokosovimi palmami, obdana z nizkimi pečinami. Popotnike na pomolu že čakajo majhni tovornjaki - tudi te so v vas pripeljali z ribiški čolni -, ki na prikolici prevažajo vse, še največkrat pa vaščane. Med vasjo in obalo je pot dolga 4 km. Obiskovalci jo vsaj prvič najraje prehodijo. Gozd ob poti je preveč sanjski, da bi se ji lahko uprli. V senci visokih kruhovcev, tamarind in mangovcev se bohotijo nižji bananovci in kakavovci. Številni kakavovci. Tako se popotnik še preden pride do prvih hiš, že lahko spozna s to magično rastlino. Na deblih in vejah nizkih dreves poganjajo majhni viseči rožnati cvetovi in hkrati tudi drobni ali veliki oranžni do temno rjavi rjavi, včasih celo vijolični sadeži. Za trdo in grobo lupino se skriva čisto bela pulpa, ki obdaja temno vijolična semena. Semena, ki dajejo kakav.

Od daleč so nas pripeljali

In ko se prijetna senca dreves umakne pred žgočim soncem, se pred obiskovalcem odpre razpotegnjena vas z majhnimi hišami z nanovo pobarvanimi pročelji in s številnimi rožami na okenskih policah. Zrak ima prav poseben sladko oster vonj. Po fermentiranih semenih, ti kasneje razložijo. Ta se je zažrl v vse, prav vse v vasi. Cerkev iz leta 1785, ki stoji v središču vasi, ima ogromno dvorišče, ki ga uporabljajo ob večerih za druženje in ko je sonce najmočnejše, za sušenje semen. Ko razgrnejo 700 kg semen, toliko jih gre na dvorišče, je ta videti, kot da bi ga do zadnjega kotička prekrili z debelo rjavo preprogo; nad njo pa plava težek vonj fermentirane pulpe, ki obdaja semena.

»Tudi moja koža je prepojena z vonjem po kakavu,« reče kmetica Isora Chavez.

Vas šteje približno 2500 prebivalcev, danes jih je vsaj četrtina neposredno povezanih s kakavom.

»Še vedno je cela vas odvisna od kakava, mogoče ne tako tesno kot

včasih, pa vendar ...«, je prepričan učitelj Vincente Aché.

»Letos praznujemo njen 441 rojstni dan,« nas popelje v zgodovino vasi.

»Chuao je nekaj posebnega, saj ni veliko vasi, ki bi imele dokumentirano zgodovino že od 16. stoletja naprej,« nadaljuje učitelj Vincente, ki izjemno spreten govorec, tako kot se pač za učitelja spodobi.

»O začetkih kolonializma pri nas pričajo tudi arheološki ostanki. Zanimiva zgodba smo tudi mi vaščani, potomci sužnje, ki so jih Evropejci pripeljali iz Afrike že v začetku 18. stoletja. Ko so kolonialisti tu zagledali kakavovce, so se jim pocedile sline. Neusmiljeno so pritisnili na Indijance, da bi poskrbeli za pridelek. Ti njihovega izkoriščanja niso preživeli, pomislite niti eden ni preživel. Že leta 1771 Škof Mariano Marti ob obisku kolonialne Venezuele uporabi besedo genocid. Konkvistadorjem tako ni preostalo drugega, kot da pripeljejo novo delovno silo - tokrat bolj vzdržljivo - iz Konga, Nigerije ... Ne vemo, od kod vse smo prišli na Karibe.«

»Ko v začetku 17. stoletja dobi zemljo v dar Christobal Mexia, se trpljenje v vasi nadaljuje. Nič boljše ni, ko ima v rokah plantažo njegova hči Catalina Mexia. No, Catalina se je vsaj na smrtni postelji pokesala in je v upanju, da si bo rešila dušo, leta 1671 podarila zemljo katoliški cerkvi. Kako je z njeno dušo, ne vemo, gotovo pa Cerkev ni spremenila odnosa do delavcev na plantaži,« se nasmehne učitelj.

Lastniki plantaže so se še večkrat zamenjali, razmere se niso nikoli izboljšale. Simón Bolívar jo je podaril Univerzi Caracas (zdaj Universidad Central de Venezuela), da bi si ta lahko z dobičkom zagotovila samostojnost. Potem so si jo prisvojili diktatorji, ki so vladali v državi, leta 1958 pa je postala vladna lastnina in jo je upravljal Državni kmetijski inštitut (Instituto Agrario Nacional). Leta 1976 so jo v dala vaščanom in postala je skupna lastnina, zadruga Empresa Campesina Chuao.

Ne bomo več sužnji

Združnico Juano Penelbar skrbi apetit vlade po zemlji: »Zadnje čase na veliko kupujejo kmetije in bojim se, da bo prej ali slej pokazala željo tudi po naši haciendi. Vem, da bi bili potem bolje socialno zavarovani, imeli bi redno plačo in druge ugodnosti, ampak

dišimo

Besedilo: Meta Krese,
Jakob Weidner

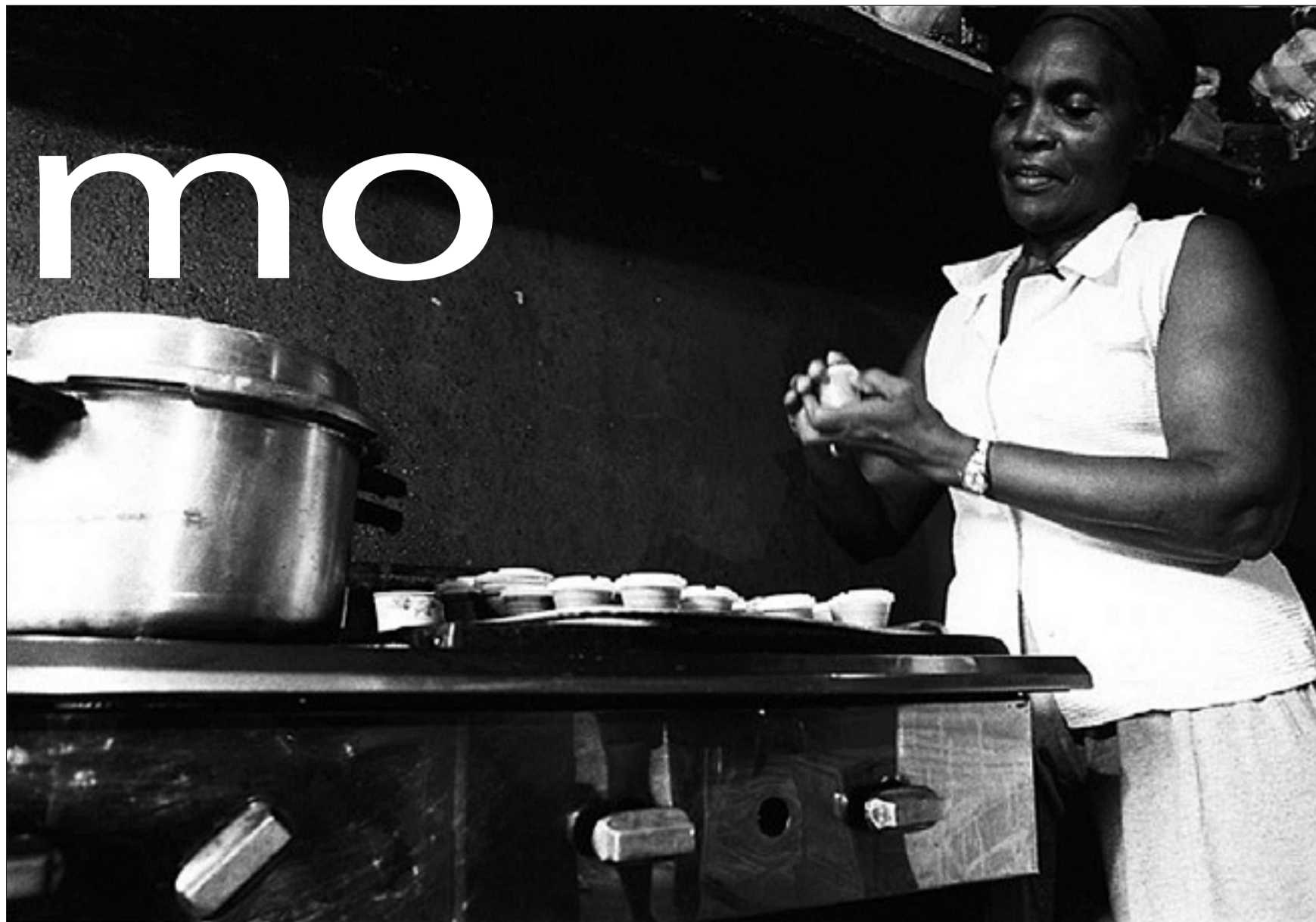
Fotografije: Meta Krese

gotovo bi se spremenil režim dela. Rajši sem sama svoja gospodarica. Že zdaj, ko je vlada vložila nekaj denarja v našo zadrugo in so poslali nadzornika, da bi nam svetoval, kako naj se organiziramo, so se začeli prepripi med nami. Že kažemo drug na drugega, kdo dela manj, kdo ... »

Zadruga je velika 238 hektarov, vendar 125 aktivnih članov zadruga (72 žensk in 53 moških) obvladuje le polovico površin.

Edis Liendo 37 let dela s kakovom. Pri 5 letih so jo starši jemali s seboj na plantažo, pri desetih je že resno pomagala.

»Pomembno je, da se že kot otrok spoznaš z rastlino. Vendar zdaj zakon ne dovoljuje, da bi bili otroci s

starši na plantaži. Še sreča, da vsi tega ne spoštujejo, saj bi drugače otroci ostajala sami doma in bi samo buljili televizijo,« je prepričana gospa Liendo.

V mislim ima seveda predšolske otroke. Na mizi v njeni dnevni sobi, ki je včasih tudi družinska jedilnica ali pa kavarna, če se prikažejo turisti, leži uradni list republike Venezuele iz leta 2005, ki govori o agrarni reformi. Na izobrazbo da veliko. Že samo zaradi tega ceni predsednika Huga Cháveza.

»Zamislite si, če bodo misijoni obstajali še nekaj let, bomo vsi Venezuelci izobraženi,« meni.

Chávezov socialni program, ki ga izpeljuje s pomočjo institucije 'misijonov' (misió), je tudi Chuaou potegnil iz temne preteklosti. Prve misijone v Venezueli so ustanovili konec leta 2003, in sicer za opismenjevanje prebivalcev (Misión Robinson), za pridobivanje višje (Misión Ribas) in visoke izobrazbe (Misión Sucre), za zdravstvo (Misión Barrio Adentro) in trgovine s subvencioniranimi živili (Misión Mercal).

V Chuaou je drugače

Delo na plantaži kakovovcev poznam zgolj iz literature in še to ne strokovne temveč pripovedne. Te zgodbe niso nikoli zabavne. Temačne so, tako kot ta, ki jo opisuje ameriška

pisateljica Alice Walker v knjigi Nekaj vijoličnega (Ljubljana, 1987, prevod Zoja Skušek).

Gledali smo, kako so se izčrpane družine vračale domov z dela, še zmerom so nosile v rokah vedra s semeni kakovovca (prihodnji dan so v njih prinesli kosilo) in včasih – ženske – otroke na hrbtu. Naj so še tako utrujeni, pojejo! Celie, tako kot pri nas doma. 'Le zakaj utrujeni ljudje pojejo? Sem vprašala Corrine. 'Ker so preveč utrujeni, da bi počeli karkoli drugega', je odvrnila.

V Chuaou je drugače. Ko Isoro Chavez zgodaj zjutraj spremljamo na plantažo, komaj sledimo njenemu živahnemu koraku. Ves čas si brunda pesem, od časa do časa dvigne glas, tako da nas vse predrami. Medtem ko se mi borimo s komarji, ki se redijo v skrbno urejenih vodah namakalnih sistemov, nas med kakovovci vpelje v skrivnosti svojega dela. Ko zagleda primeren sadež, s skrčenim kazalcem potrka po njem, da preveri, če je zares zrel. Barvi namreč ne zaupa. Potem z mačeto s tako hitrostjo, da s pogledom skoraj ne moreš slediti gibu, odseka sadež. Z enim zamahom ga razpolovi in nam ponudi semena obdana z belo pulpo. Kombinacija sladkokislega okusa prekaša katerikoli drugi tropski sadež. Kot bi rože pil, pravijo poeti in mi

lahko samo pritrdimo. Na koncu še preizkusi naše nanovo pridobljeno znanje in se na moč zabava, ko pogrnemo na izpitu. Priznamo ji, da je že težko ugotoviti, kateri sadež je 'goden za sečnjo', kaj šele vihteti mačeto. Ko napolni vedro, se vrnemo v vas. Tik ob cerkvi ima zadruga skladišča, kjer morajo sadeži nekaj dni počivati, potem steče postopek obdelave semen.

»Dvajset ton jih pridelamo na leto,« pove predsednik zadruga Alcide Herrera.

»Pridelek bi bil lahko večji, če bi nas bilo več,« potoži. Ko kar nekaj članov zadruga vprašamo, če si predstavljajo, da bi bila prihodnost otrok taka, kot je njihova sedanost, so odgovori enoznačni: »Ja, želimo si, da bi ostali v vasi, želimo si, da bi se ukvarjali s kakovom, ampak drugače kot mi. Doštudirajo naj, potem pa naj delajo na projektih.«

Tako kot je pri nas veljala grožnja 'če se ne boš učil, boš pa za strojem delal', v Chuaou strašijo otroke z rekom 'če ne boš vzel knjige v roke, te čaka mačeta'.

»Seveda si želimo, da bi otroci vnesli novo znanje v pridelavo kava,« potrди Alcide Herrera. »Ampak po drugi strani pa je naš kakav cenjen

prav zato, ker se pri postopkih držimo tradicije. Edina novost, ki smo jo vpeljali po nasvetu kubanskega strokovnjaka, je ta, da prazne lupine vozimo nazaj na plantažo kot gnojilo.«

Sprememb v predelavi kakovovih semen si najbrž res ne morejo privoščiti. Trenutno ves pridelek odkupuje toskanska tovarna čokolade Amadei. Zadrugniki so zadovoljni. Za francoskimi, nemškimi, japonskimi kupci so končno prišli ljudje, ki jih redno plačujejo, še več, plačajo jim 4 krat več kot je odkupna cena drugje po državi.

»Naj ostane, tako kot je,« meni Edis Liendo. »Ampak škoda je, da najboljše, najboljša kakovava semena na svetu gredo iz vasi. Lepo bi bilo, če bi imeli svojo čokoladnico in bi po svetu šla naša venezuelska čokolada.«

Brez pomišljanja pritrdimo takoj za tem, ko pojemo njen mousse au chocolat. Tega recepta nam ne izda. Zares se niti ne trudimo, da bi jo prepričali. Priprava slaščice po njenem receptu bi bila že vnaprej izgubljena bitka.

»Skrivnost moje slaščice je v ljubezni, ljubezni ...«, nas odpravi. Čeprav ne dokonča stavka, si predstavljamo, da v ljubezni do kakava, seveda.

SLIKOVNA KRIŽANKA

SESTAVIL LAKO	JADRNIKA KOLUMBA	ITALIJANSKI POMORSČAK VESPUCCI	ODPRTA TELESNA POŠKODBA	KRAJ V GORIŠKI POKRAJINI (ORIG.)	NOSILNOST LAJDE (MNOŽ.)
NAŠ ANSAMBEL, ... BROTHERS					
ITALIJANSKI POLITIK (GIULIANO)					
FRANCOSKI FILOZOF IN PISATELJ (ERNEST)					
DOLGOREPA PAPIGA Z MOČNIM KLJUNOM					
RIMSKE ŠTEVILKE ŠEST			ALJOŠA ŽERJAL GORA V SAVINJSKIH ALPAH		
ITALIJANSKO MOŠKO IME					
REKA V NEMČIJI					NENADNA SMRT, INFARKT

FOTO KROMA	PRISTANIŠČE V MAROKU	AFRIŠKA OTOŠKA DRŽAVA	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC PACINO	EGIPČANSKI BOG SONCA OMEJEN, NE-UMEN ČLOVEK		RIBIŠKA MREŽA NARODOSLOVJE	
NEPROFESSIONALEC						VULKAN NA SICILIJI	
NAŠA MLADINSKA REVUIJA					ZGORNJI DEL STAVBE	MESTO V LIGURIJI	
ALES DOKTORIČ			DOMAČE PERNATE ŽIVALI FR. DRAMATIK (EDMOND)				NEKDANJI ITALIJANSKI SMUČAR (IVANO)
POKLON				PRVI ITALIJANSKI DNEVNIK ON LINE			PLOŠČICA PRI HOKEJU
NAŠ PESNIK GRUDEN				VITEŠKA CEREMONIJA V STRUGI TEKOAČA VODA			KUBANSKI PISATELJ (REINALDO)
ORGANSKO VEČANJE				ČEŠKA PRTDILNICA		ALDO RUPEL	SODOBNIK KELTOV
BERI PRIMORSKI DNEVNIK	KOS POHIŠTVA	BISTVO, JEDRO			LAHKO, OKRETNOST V GLASBI		ČETRTO DIMENZIJA
ŠAHOVSKA FIGURA					HRV. IGRALKA (INGE)		LIDIJA KOZLOVIČ
NORDIJSKA BOGINJA MORJA				ATLETSKA DISCIPLINA			
DROG NA VRHU SENENEGA VOZA				OTROŠKA ČREVESNA GLISTA			

SOVARČEK - AKOLADA = ceremonija pri imenovanju za viteza • ARENAS = kubanski pisatelj • ASKARIS = otroška črevesna glista, tudi askarida • ILIN = hrvaška igralka • RAN = nordijska boginja morja, žena Agira

REŠITVE. Slikovna križanka, vodravno: Kart. Amato, Renan, arara, Vi, A, Z, Egone, Alojz, Raa, ssk, amater, Etna, Galeb, strop, A, D, purani, dar, La Voce, Igo, akolada, rast, ano, A, R, stol, agilje, skakaj, Ilin, ran, daljina, zrd, askaris, na sliki: Alojz Rebula. **Šest magičnih likov, vodravno:** 1.: PAHOR - Amato, 2.: HAMOR - Amato, 3.: HARM - Amato, 4.: HARA - Amato, 5.: HARA - Amato, 6.: HARA - Amato, 7.: HARA - Amato, 8.: HARA - Amato, 9.: HARA - Amato, 10.: HARA - Amato, 11.: HARA - Amato, 12.: HARA - Amato, 13.: HARA - Amato, 14.: HARA - Amato, 15.: HARA - Amato, 16.: HARA - Amato, 17.: HARA - Amato, 18.: HARA - Amato, 19.: HARA - Amato, 20.: HARA - Amato, 21.: HARA - Amato, 22.: HARA - Amato, 23.: HARA - Amato, 24.: HARA - Amato, 25.: HARA - Amato, 26.: HARA - Amato, 27.: HARA - Amato, 28.: HARA - Amato, 29.: HARA - Amato, 30.: HARA - Amato, 31.: HARA - Amato, 32.: HARA - Amato, 33.: HARA - Amato, 34.: HARA - Amato, 35.: HARA - Amato, 36.: HARA - Amato, 37.: HARA - Amato, 38.: HARA - Amato, 39.: HARA - Amato, 40.: HARA - Amato, 41.: HARA - Amato, 42.: HARA - Amato, 43.: HARA - Amato, 44.: HARA - Amato, 45.: HARA - Amato, 46.: HARA - Amato, 47.: HARA - Amato, 48.: HARA - Amato, 49.: HARA - Amato, 50.: HARA - Amato, 51.: HARA - Amato, 52.: HARA - Amato, 53.: HARA - Amato, 54.: HARA - Amato, 55.: HARA - Amato, 56.: HARA - Amato, 57.: HARA - Amato.

ŠEST MAGIČNIH LIKOV

P	A	H	O	R
A				
H				
O				
R				

		P		
	A			
P	A	H	O	R
	O			
	R			

				P
				A
				H
				O
P	A	H	O	R

K	O	B	A	L
O				
B				
A				
L				

		K		
	O			
K	O	B	A	L
	A			
	L			

				K
				O
				B
				A
K	O	B	A	L

Navedene besede vstavi v zgornje like: AMARO - AMATO - ANALI - ARESE - BALET - ENOTA - EVANI - GALEB - HARAM - IRENA - KELIH - KIRAS - LATEN - LELIA - LOKAL - MAGIK - ODESA - ODONE - OMARA - OSIMO - OTAVA - POKOP - REPEK - ROMAN

KRIŽANKA

(lako)

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12
13							14					
15			16				17				18	
19		20		21							22	
23			24		25					26		
27				28		29		30				
			31		32		33					
34	35						36		37			38
												39
40						41		42		43		
44				45					46		47	
48			49							50		51
52		53						54				
56								57				

VODRAVNO:

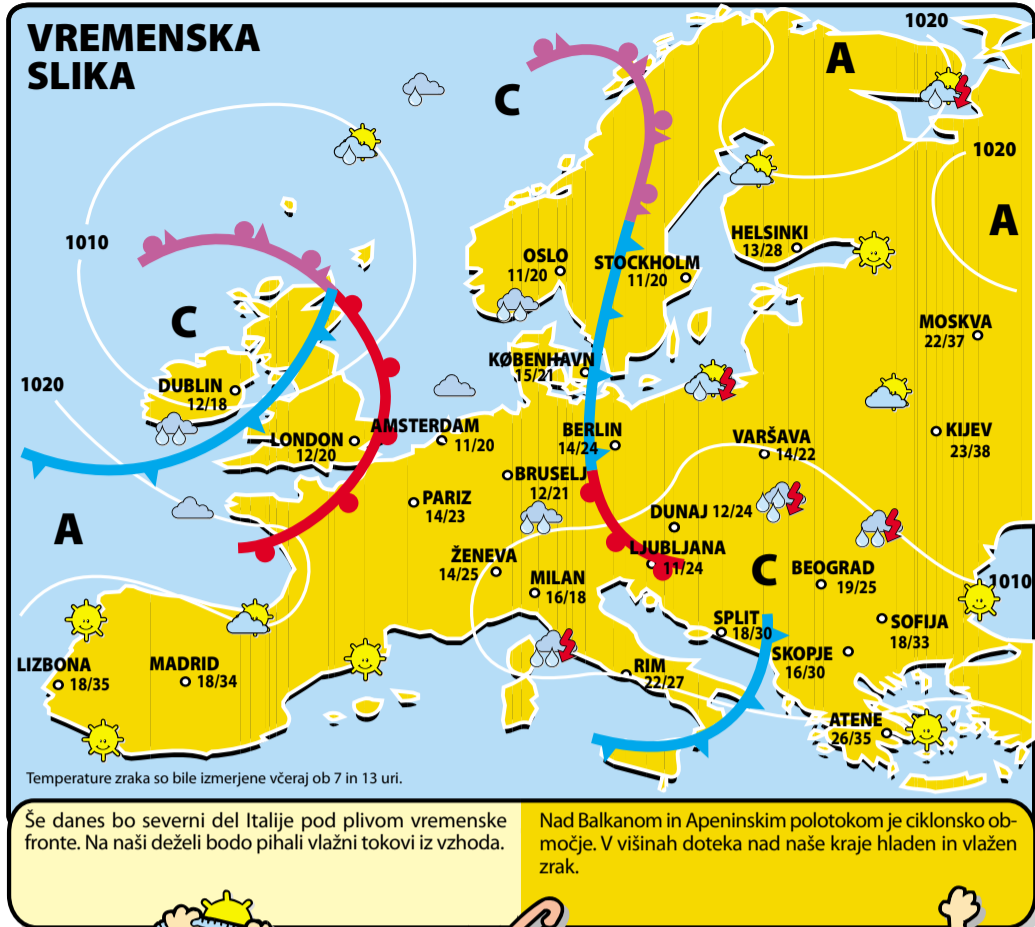
- divji kozel ali ptič slegur,
- je Bevkov Martin Čedermač,
- odbornik občine Devin - Nabrežina (Massimo),
- pisemski naslov stanovalca,
- brati na začetku,
- zabavno odrsko delo s songi,
- celton na začetku in koncu,
- pripadnik južnoameriških Indijancev,
- naš pesnik Gregorčič,
- egipčanski bog meseca, modrosti in umetnosti,
- jed, hrana,
- dotik žoge ob mreži v tenisu,
- slovenski pesnik in pisatelj Seliškar,
- pristanišče v Čilu,
- francoski predsednik Sarkozy,
- naša radijska častnikarka Čok,
- Severnoatlantski vojaški pakt,
- nekdanji izraelski premier (Jicak),
- rumena snov v korenju,
- pristaniško mesto v Jemenu,
- namizno pregrinjalo,

NAVPIČNO:

- država na Balkanu,
- kot v nogometu,
- začetnici našega pesnika Mermolje,
- figura, podoba,
- jemenski politik (Hajdar Abu Bakr al),
- nekdanji izraelski premier (Jicak),
- rumena snov v korenju,
- pristaniško mesto v Jemenu,
- namizno pregrinjalo,

10. zgolj,

- mesto v Markah,
- mesto v Franciji,
- zaključek molitve,
- bolnišnica, kjer se učijo medicinci,
- razbojnik,
- nekdanji španski kolesar (Luis),
- italijanska športna stava za konjske dirke,
- moško ime,
- nekdanji ruski vladar,
- rododendronu sorodna sobna lončnica, sleč,
- delavec v obratu surovin za pivo,
- kapalka, steklena cevka z gumijastim nastavkom,
- slovenski slovničar Bohorič,
- lunino število,
- kotna mera,
- pijača za aperitiv,
- klečanje na obeh kolenih,
- švicarsko-francoski pisatelj (Claude),
- naša radijska novinarka Pertot,
- naš pesnik Gruden,
- začetek edikta,
- začetnici ruskega pisatelja in dramatika Čehova.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzhaja ob 5.54 in zahaja ob 19.27
 Dolžina dneva 15.33

BIOPROGNOZA
 Danes bodo občutljivi ljudje še imeli vremensko pogojene težave, tudi nekateri bolezenski znaki bodo okrepljeni. Priporočamo večjo previdnost.

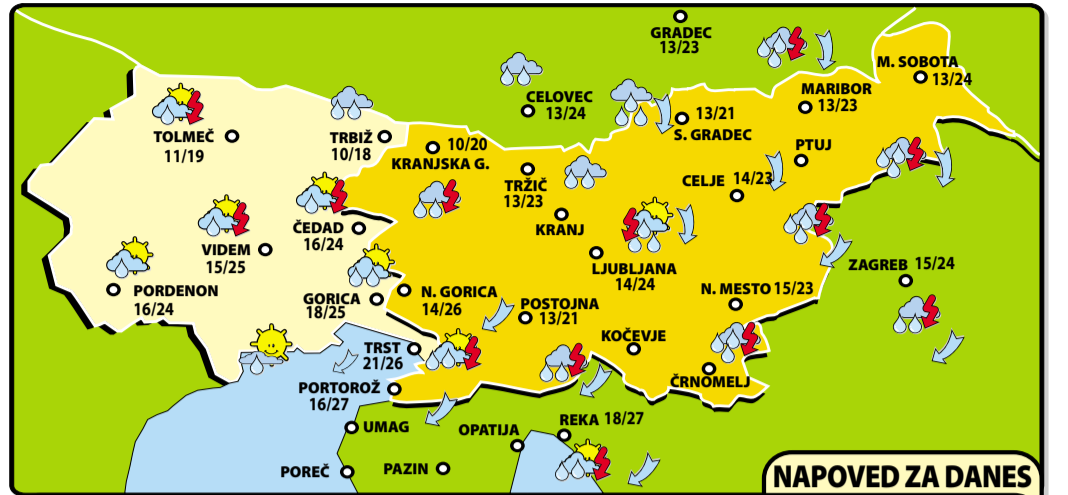
MORJE
 Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 23,3 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

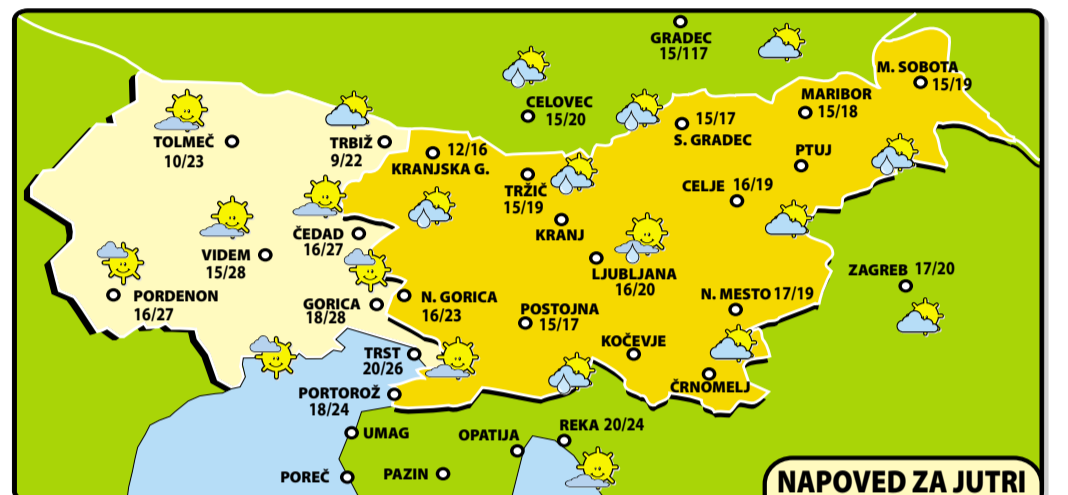
500 m	2000 m	8
1000 m	2500 m	5
1500 m	2864 m	3

UV INDEKS
 UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 8 in v gorah 9.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Po vsej deželi bo prevladovalo spremenljivo oblačno vreme, tudi s kakšno ploho ali nevihto. Ob obali bo pihal severovzhodnik. Danes bo pretežno oblačno, občasno bodo padavine, predvsem plohe in tudi še nevihte. Predvsem v vzhodni in osrednji Sloveniji bodo možni tudi močnejši nalivi. Zapihal bo severni veter, na Primorskem burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 12 do 18, najvišje dnevne od 16 do 23 stopinj C.

Jutri bo v glavnem zmerno oblačno do spremenljivo. Zgodaj zjutraj bo lahko še nekaj dežja, tekom dopoldneva se bo vreme izboljšalo. Jutri se bo delno razjasnilo, čez dan bodo še lahko nastale posamezne plohe. V nedeljo bo večinoma sončno, popoldne bo v gorskem svetu možna kakšna nevihta.

Mercator najboljši sosed

Ponudba označena z znakom velja v vseh živilskih in franšiznih prodajalnah Mercator. Ponudba označena z znakom velja v vseh hipermarketih Mercator. Ponudba velja od 5.8. do 31.8. 2010 oz. do razprodaje zalog.

Piščančja stegna
 postrežno, cena za kg
 Pivka perutninarstvo, Pivka

2,99 EUR

* Na voljo v vseh Mercatorjevih mesnicah.

44%
ceneje

Sir Jošt
 mini, 45% m.m., cena za kg
 Ljubljanske mlekarne, Ljubljana
 Redna cena v kosu: 9,45 EUR
 Redna cena za razrez: 9,84 EUR
 Akcijska cena za razrez: 5,47 EUR

5,25 EUR

Svinjski kare
 s kostjo, postrežno, cena za kg
 različni dobavitelji

3,99 EUR

* Na voljo v vseh Mercatorjevih mesnicah.

Napitek Cedevita
 instant, dva okusa: pomaranča
 ali limona, 1 kg
 Cedevita, Hrvaška

4,99 EUR

Blazinic Vitalis
 polnjene, dve vrsti: s čokolado
 ali z vanilijo, 425 g
 Dr. Oetker, Nemčija
 Redna cena: 3,74 EUR

2,99 EUR

20%
ceneje

Še veliko drugih izdelkov po ugodnih cenah boste našli v letaku in v prodajalnah:

MERCATOR CENTER KOPER
 Dolinska c. 1a, Koper (smer Pula)

Odprto:
 od ponedeljka do petka od 9. do 21. ure
 sobota od 8. do 21. ure
 nedelja od 8. do 15. ure (tudi 15. avgusta)

MERCATOR CENTER NOVA GORICA
 Industrijska c. 6, Kromberk

Odprto:
 od ponedeljka do sobote od 9. do 21. ure
 nedelja od 9. do 15. ure (tudi 15. avgusta)

MERCATOR CENTER KOPER II
 Kolodvorska c. 4, Koper (smer Center)

Odprto:
 od ponedeljka do sobote od 8. do 20. ure
 nedelja od 8. do 13. ure (tudi 15. avgusta)